

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CIII. — Izdan in razposlan dne 31. decembra 1910.

Vsebina: (Št. 244.) Ukaz, s katerim se kontrolni merski aparat za pivno začimbo Waldek & Wagner pripušča za uradno poizvedbo množine pivne začimbe in se naznanja njegov popis ter predpis uporabljanja.

244.

Ukaz finančnega ministrstva z dne 22. decembra 1910. l.,

s katerim se kontrolni merski aparat za pivno začimbo Waldek & Wagner pripušča za uradno poizvedbo množine pivne začimbe in se naznanja njegov popis ter predpis uporabljanja.

Na podstavi določila § 19 I. dela cesarskega ukaza z dne 17. julija 1899. l. (drž. zak. št. 120) se v porazumu s kraljevim ogrskim finančnim ministrstvom kontrolni merski aparat za pivno začimbo Waldek & Wagner pripušča za uradno poizvedbo množine pivne začimbe po določilih niže sledečega predpisa uporabljanja.

Tiste pivovarne, v katerih se mora izdelana množina pivne začimbe uradno poizvedovati s tem aparatom, določi finančno ministrstvo. Potrebne aparate s pristojstvom vred dá tem pivovarnam privikrat brezplačno na razpolaganje finančna uprava, loco zadnja železniška postaja, aparati pa ostanejo v lasti državnega zaklada. Pivovarniški podjetnik mora plačati stroške nadaljnega prevoza in postavitev ter kake poprave in poznejše dodatne nabave.

I. oddelek.

Popis kontrolnega merskega aparata za pivno začimbo Waldek & Wagner.

a) Popis aparatovih sestavin.

Sestavine kontrolnega merskega aparata za pivno začimbo Waldek & Wagner, narisane v priloženih risbah, so naslednje:

A. Temeljna ploča s shranko za poskusno posodo superkontrole in s stolom za poskusne posode, ki se postavijo prosto (podoba I, II, III, V, VI, VII, VIII, X, XI).

B. Gonilo in štelno, kontrolna plošča in časovni ravnalec (podoba I, II, III, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVII, XVIII, XXV).

C. Zavora na daljavo (podoba II, III, IV, VI, VIII, X, XI, XIII, XIV, XV, XX, XXVI, XXIX).

D. Vrtilni zapah (podoba II, III, V, VII, VIII, X, XXVI, XXVII, XXVIII, XXIX, XXX, XXXI, XXXII).

E. Cev stalnica (podoba II, III, V, X, XXVI, XXVIII).

F. Dovod poskusa in hmeljni cedilnik (pod. X, XXXIII).

G. Poskusne posode za samotok, superkontrolo in navadno kontrolo (podoba I, III, V, VI, VIII, X, XI).

H. Kombinirana kanalova in umivalna pipa in umivalna baterija (podoba II, III, VII, VIII, X, XXI, XXII, XXIII, XXIV).

Aparatu je kakor pritklina pridejana tehtnica z garnituro uteži vred (precizijske uteži javnega trgovskega prometa), obrambna omara in stenska miza, hamovka ter deska za ključce in zamašek ponve.

A. Temeljna ploča, shranka za poskusno posodo superkontrole in stojalo.

Temeljna ploča iz litega železa 1 (X), ki je trdno in docela nepremično z vijaki pritrjena na zadostno utrjenem podnožju 2, nosi vse dele kontrolnega merskega aparata, za pivno začimbo, izvzemši vodilo za zaporno zagozdo zapiralnega organa ponve. Na temeljno pločo je z vijaki pritrjena shranka 3 za poskusno posodo superkontrole ter stojalo 4, da se postavi nanj samotokova posoda in posoda navadne kontrole.

Zunaj štirioglato oblikovana, dvostenska shranka iz litega železa, ki se zapira z durimi 5, nosi na stransko prilitem stojalu 6 vrtljni zapah *G* in pod stojalom ležišče 7 za vodilo ekscentrovega vretena 8. Nasproti durim 5, obešenim na dveh tečajih 9, 10, ki se dadó odpirati samo toliko, da zadenejo na prilitek 11, je na zunanji steni shranke 3 zarobek 12 (XI, XIII, XIV), da se pritrji gonilov okrov *H*.

Na nagnjenem dnu shranke 3 je izdolbena odtočna odprtina v obliki precepa 13 (I, III). Notranja stena shranke končuje nad shrankinim dnem, da naredi zvezo med zunanjim in notranjim prostorom. Na zbočenem pokrovu shranke 3 je prilit ovalen zarobek, da se pritrji v shranko se stekajoča odtočna cev 69 (I, III, V, VII, VIII, XXVII, XXVIII) superkontrolnega poskusa.

Z ovalnim zarobkom, ki je pod stojalom, se naredi zveza kanalove pipe *O* z zunanjo volilno shranko 3.

B. Gonilo s štelom, kontrolna plošča in časovni ravnalec.

V cilindrastem gonilovem okrovu *H* iz litega železa leži vodoravno gonilno vreteno 15, ki se goni s pomočjo kljuka 14 (XII) s prosto roko. Na ozadnjem koncu vretena je pritrjena kljukina plošča 18, ki ima zaporno kolo 16 in zaporno kljuko 17, s kljukinim jezičkom 19, na katerem je nasajen kljukin drog 21, ki je v zvezi z vzvodom vrtilnega zapaha 20 (III, XXVIII). Na sprednjem koncu vretena 15 je zagvozdena gonilna kljuka 14.

Kljukin drog 21 se giblje v razpori, ki ostane s pokrovom zaprta, kadar aparat počiva. Na najglobljem mestu gonilovega okrova *H* je s pokrovom zaprta ročna luknja (XII, XIII, XIV).

Gonilov okrov *H* je oddeljen z vstavkom *K*, ki je pritrjen z vijaki. Pred vstavkom je pokrov 23 (XI, XVI), ki ima 2 prerezi, da se morejo opazovati naznanila štela *L* (XVII) in kontrolne plošče 24.

Znotraj v vstavku *K* je nameščeno z gonilnim vretenom 15 trdno zagvozdano palčno kolo 25 in na njem je nameščeno štelo *L*, ki služi za zapisovanje ovedenih vark.

Štelo *L* (XI, XII, XVII) sestoji iz dveh fino-zobčastih medenih plošč 26, 27, izmed katerih je zadnja 26 z vijačkom trdno spojena s palčnim kolesom 25, sprednja z delnimi črticami opremljena plošča 27 pa teče prosto na pestu 28 ozadnje plošče 26. Obe plošči segata skupno v gonilno kolo, ki je v vstavku *K*. Ker ima sprednja, prosto vrteča se zobata plošča 27 eden zob več nego ozadnja, zaostane sprednja plošča 27, ker skupno segata v gonilno kolo 29, če se dvakrat zavrtita, za dva zobna razdela nasproti ozadnji zobati plošči 26.

Ker zahteva vsaka ovedba, da se gonilno vreteno 15 dvakrat zavrti, torej tudi ozadnja zobata plošča 26, povzroči vsaka ovedba, da se relativno stanje teh dveh zobatih plošč 26, 27 premakne za dva zoba. Obseg sprednje plošče 27 je z delnimi črticami razdeljen v 65 enakih tekoče ošteviljenih presledkov, katerih vsak obsega dva zobna razdela. Ost kazalca 30, ki je pred gonilnim kolesom 29, kaže, kadar aparat počiva, vedno natančno na kako delno črtico sprednje plošče 27 in napoveduje v mejah od 0 do 64 število opravljenih ovedb.

Kontrolna plošča (XI, XV, XVII). S 16 zobovi opremljeno palčno kolo 25 sega s prestavnim razmerjem 1 do 4 v ploščo z zobatim lokom 31, ki je zagvozdena na ekscentrovnem vretenu 8 in ki nosi na svoji sprednji površini kontrolno ploščo 24, ki naznanja vsakočasno lego aparata. V plošči je vezanih šest od *A* do *F* tekoče oznamenjenih delnih črtic.

Nastopni razkaz predočuje pomen posameznih črk:

A. Kontrolna lega;

B. lega, da se vzame ven superkontrolna posoda med uradno ovedbo varke;

C. lega, da se vzame ven superkontrolna posoda v času meroskusa;

D. dovršitev uradne ovedbe in umivanje proti ponvi;

E. umivanje proti cevi stalnici;

F. kanalova lega (aparatus počiva).

Da naznanja posamezne lege, za to služi v zarobek vstavka *K* vdeleni kazalec 33.

Na ozadnji površini plošče z zobatim lokom 31 sta luknji 34, 35 (XVII) narejeni za samotvorno zapiranje gonila tako, da s pritiskom vzmeti obremenjeni zaporni klinček 36 (VI, VII, VIII, X, XI) v legah *B* in *D* samotvorno poseže v ti luknji. Še le, kadar se za porni klinček izvleče, se more gonilo premikati dalje.

Časovni ravnalec (XI, XII, XXV). Na sklepnem pokrovu 23 vstavka *K* je prilit cilindriško oblikovan, s privito ploščo 37 opremljen štuc, v katerem se giblje z gonilnim vretenom 15 trdno zagvozdena priprava *M*, ki služi za pridobivanje časa, potrebne za vtok in iztok poskusov. Ozadje cilindra ima štiri luknje 38, ki so nameščene ustrezno vsakočasnim polnim prereznim odprtinam kanalov vrtilnega zapaha. Vsakokrat, kadar se zavrti gonilno vreteno 15 za 90 stopenj, seže s pritiskom vzmeti obremenjeni zaporni klinček 39 samotvorno v luknje 38, da ustavi aparatovo gonilo.

Gonilova zapora sestoji iz dveh zapornih klinčkov 39, 40, izmed katerih se giblje s pritiskom vzmeti obremenjeni zadnji klinček 39 v vstavku, ki ima navoje, sprednji 40 pa je trdno spojen z vstavkom 41. V ozadnjem delu vstavka 41 sta nameščena, da je omejeno dviganje zapornega klinčka, dva podolžna žlebiča 42, v katerih se pregibata konca zagozde 43, ki gre skozi zaporni klinček.

Vstavek 41, ki je z dvema klinčkoma 44 zavarovan, da se ne vrti, in ki ima naudarek, se premika naprej in nazaj s pomočjo polževega kolesa 45 in polža 46. Nad polžem je kotno gonilo 47, ki je s prostó roko premično s kljuko.

Čim je ena izmed lukenj 38, ki so na ozadnji steni cilindra, nasproti zapornemu klinčku 39, seže ta klinček zaradi pritiska vzmeti samotvorno vanjo in s tem se odpravi napetost vzmeti. Šele kadar se zaporni klinček 39 oprostí, se more gonilo gibati naprej. Klinček se oprostí najprej s tem, da se mala ročna kljuka 48 premika v nasprotni smeri kakor kazalec ure do meje udarnega poveзка 49; pri tem seže sprednji zaporni klinček 40 v ustrezajočo podolžno odprtino 50 (XI, XII, XVI) cilindrove sklepane

plošče 37. Analogno štirim zapornim legam gonila so izrezane štiri take odprtine 50.

Posebna oblika odprtin dopušča samo kratko omejeno premikanje gonilnega vretena 15, ki je potrebno za to, da se spravi ozadnji zaporni klinček 39 iz področja aretacije, da se vzmet vnovič napne. S tem, da se kljuka 48 vrti na desno, se premika vstavek 41 do meje udarnega poveзка 49 nazaj; s tem se doseže, da se vzmet vnovič napne in s tem hkratu oprostí sprednji zaporni klinček 40.

C. Zapora na daljavo.

Na ekscentrovem vretenu 8, gnanem s ploščo z zobatim lokom 31 (XI, XV), so zagozdeni trije ekscentri 51 in ena neokrogla plošča 51 *a*, ki se gibljejo v posebnem oddelku gonilovega okrova *H*. Okoli vsakega teh treh ekscentrov 51 je nameščen po eden ekscentrov locenj 52 (XIV) in okoli plošče 51 *a* (XIII) locenj 52 *a*, na katerega deluje vlačna vzmet 58 in čigar premikanje navzgor in navzdol povzroča deloma ekscenter 51, deloma plošča 51 *a*; premika se z zgoraj in spodaj nameščenimi vodili 53, 54 v strogo navpični smeri. V teh vodilih 53, 54 premikajoče se zagozde 55, 56 so z ekscentrovimi locnji 52 in 52 *a* tako spojene, da služijo spodnje zagozde 56 zgolj za vodilo, gornje z navojem in s protimatico 57 opremljene vodilove zagozde 55 pa so določene za to, da vstavljajo z njimi zvezane mehanske zapore na daljavo na potrebne dolžine. Obrambne, hkratu vodilne cevi za mehanske zapore na daljavo I, II, III, IV so pritrjene v gornjem delu ekscentrovega okrova.

Zapori II in IV vplivata na svobodo gibanja kanalove pipe *O*, oziroma univalne pipe *N* in sestojita vsaka iz palice (II), ki je v obrambni cevi.

Zapori I in III služita za aretovanje zapornega organa ponve, oziroma zatika vrtilnega zapaha 59 (II, XXVI) in sestojita iz ravnih palic, ki so zvezane z vitkimi vreteni in obdane z obrambnimi in vodilnimi cevmi.

Zapora vrtilnega zapaha je trdno nameščena na aparatu. Obrambna cev ima na svojem gornjem koncu dva privarjena poveзка 60 (XXVI, XXIX), med kateri sega na vzvodu vrtilnega zapaha 20 z vijaki pritrjeni zarobek 61 (XXVI, XXVIII, XXIX); s tem se zabrani, da se zaporna naprava III ne more neupravičeno upogniti nazaj; razen tega tečaj s kroglijami, ki omogoča gorenje poseganje, ko se je oprostil povezek. (Tečaj s kroglijami ni razviden v priloženih risbah zaradi svoje majhne dimenzije.) Prostoročno premikanje vrtilnega zapaha *G* se aretuje s tem, da

poseže zaporna zagozda 62 v luknjo, ki je izvrtana skozi zatik 59 in v čepič vrtilnega zapaha.

Zaporna priprava I za zaporni organ ponve se prilagodi obstoječim zatvornim pripravam ponve z mislu primerno uporablja je predpisano aretovalno pripravo krajevnim razmeram.

Pred tremi ekscentri 51 in ploščo 51 *a* je zaporno kolo 63 (XI, XV) v zabrambo, da se ekscentrova kljuka 64, ki se dá natakniti na vreteno 8, ne more vrteti na levo.

Na koncu zadaj nosi vreteno 8 ploščo z razporo 65 (VI, VII, X, XI), ki brani, da se duri shranke 5 neupravičeno ne morejo odpirati, s tem, da se dá z durinim tečajem 9 zvezani nos samo v aparatovi legi *B* vrteti v mejah plošče z razporo 65; s tem se oprosti odpiranje duri, ne da bi se omajal tečaj 9, ki je pod zaporo superkontrole.

D. Vrtilni zapah.

Menjajoče napolnjevanje cevi stalnice s poskusno tekočino in njeno izpraznjevanje v poskusne posode se povzroča z vrtilnim zapahom *G* (XXVI do XXXII). Njegov pipin čepič ima skupen, zgoraj razširjajoč se kanal za pritok in iztok poskusne tekočine in je opremljen z dvema stanicama 66, ki omogočata samotvorno mazanje vrtilnega zapaha *G*. Pipin čepič se pritrdi z matico 68 (XXVI, XXIX), ki jo varuje kapa 67. Okrov vrtilnega zapaha sloni na stebru s štirikotnim zarobkom, po katerem gre pritočni kanal za poskusno tekočino. V okrov vrtilnega zapaha so vlti štiri kanali s pravokotno prerezo (XXVII), izmed katerih povzroča gornji zvezo s cevjo stalnico, in sicer zaradi razširjanja kanala pipinega čepiča v vsaki legi pipe, trije spodnji pa se odpirajo ali zapirajo, kakor stoji pipin čepič.

Srednji kanal služi za pritok poskusne tekočine v cev stalnico, stranska kanala pa posredujeta iztok tekočine iz cevi stalnice v poskusne posode, in sicer skozi bakreno cev 69 v posodo superkontrole, ki je v shranki 3, skozi bakreno cev 70 v prosto stoječo posodo za samotok, oziroma za poskus navadne kontrole. Bakreni cevi 69, 70 sta nameščeni natančno simetrično in navzdol vitko zapognjeni.

Iztočna cev 69 v posodo superkontrole se steka nad to posodo v shranko 3 in je po ovalnem zarobku trdno spojena s shranko. Odtočna cev 70 je prosto izpeljana in nosi na svojem spodnjem koncu obrambni zvonec 71 (XXVII, XXVIII) za odprti štuc, ki je privarjen na pokrov posode navadne kontrole.

Menjajoča zveza gornjega okrovovega kanala vselej z enim izmed treh spodnjih kanalov se zgodi potom čepičevega kanala s tem, da se premika vrtilni zapah *G*, in se povzroča s tem, da se vzvod vrtilnega zapaha 20, ki je v zvezi s kljukinim drogom 21, premika navzgor in navzdol.

V vzvod vrtilnega zapaha 20 (XXVIII, XXX) je vdolben žlebič, v katerem se more zatik 59 (XXXI) premikati navzgor in navzdol. Njegovo premikanje se omejuje z vzmetnim klinčkom 72 (XXVI, XXVIII). V nizki legi zatika 59 je vzvod vrtilnega zapaha 20 trdno spojen s čepičem in se dá zapirati z mehaniško zaporo na daljavo III. Kadar je zatik 59 visoko potegnjen, se dá zveza čepiča vrtilnega zapaha z vzvodom vrtilnega zapaha 20 pretrgati.

Prostoročno premikanje čepiča vrtilnega zapaha je v mejah obstoječih naudarkov, ki ustrezata največjemu prehodnemu prerezu kanalov, omogočena z ročajem 73.

V školjki ročaja 73 je prilitek 22, ki dopušča prostoročno premikanje čepiča vrtilnega zapaha samo v potrebni smeri (lega čepičevega kanala proti prostostoječi posodi).

Zatik 59 pa se more potegniti visoko le, če je izločena zagozda 62 zapore na daljavo III.

E. Cev stalnica.

Na okrov vrtilnega zapaha je trdno z vijaki pritrjena cev stalnica 74 zakovana. Ona ima krožno prerezo in je od zunaj obdana z osamujočo plastjo z varnostnim tulcem, čigar gornji konec se razširi v skodelico; ta je opremljena z odtokom za umivalno vodo, ki teče čez. Gornji konec cevi stalnice je opremljen s kapo, ki se dá snemati in ki pripušča napravo varne, uradne zapore. Kapa obsega konec cevi tako, da se ohrani svobodna cirkulacija zraka z notranjostjo cevi, da pa se zabrani vsako neupravičeno poseganje vanjo, zlasti uvajanje vode.

Cev stalnica 74 se z ozirom na krajevne razmere izmerja od primera do primera.

F. Dovod poskusa in hmeljni cedilnik.

Na notranji strani navrtanega mesta ponve je privit cedilnik 75 (X). Gladko zlikana bakrena zvezna cev 76 med ponvijo in aparatom (dovodna cev za poskus) z 20 milimetri notranjega premera in 1 milimeter debelo steno vodi skozi kanalovo pipo *O* in umivalno pipo *N* k vrtilnemu zapahu *G*. Na naj-

nižjem, lahko dostopnem mestu je vstavljen hmeljni cedilnik 85 (X, XXXIII), ki sestoji iz kovinskega votlega cilindra z vstavljeno cilindristo cedilno pločevino 86.

Odstranivši gornji zavoj 87, ki stisne cilindrovno dno 88 s pomočjo vdelane medene palice 89, se lahko cilindrovno dno 88 s cedilnim cilindrom 86 izvleče, da se osnaži.

Na dnu 88 nahajajoči se štuc je določen za spojitev cevi umivalne baterije, da se omogoči izplaknjevanje dovodne cevi za poskus 76 proti ponvi tudi v aparatu legi *F*.

V ta namen se priložen krožnik, ko se je snelo sito iz hmeljnega cedilnika, zavije z medeno palico 89 in s tem se zabrani dotok pomij v smeri proti aparatu, oziroma k odtoku kanalove pipe.

F. Poskusne posode.

Da vprejmejo iz cevi stalnice 74 odtekajoče poskuse, za to služijo štiri posode, izmed katerih je popleskana iz bele pločevine s 5.75 litra vsebine določena za samotok. Izmed ostalih treh posod, vsaka s 4.6 litra vsebine, iz vlečenih, znotraj pokositrenih medenih cevi, služita dve za superkontrolo in tretja za navadno kontrolo.

Posoda za samotok in poskusna posoda navadne kontrole se v teku ovedbe postavljata menjaje na stojalo 4, z vijaki pritrjeno na temeljno pločo, izmed obeh s *S. K. I* in *S. K. II* oznamjenih poskusnih posod superkontrole pa dobi vsakčes samo ena svoj prostor v shranki 3.

Prva polnitev cevi stalnice odteče v podstavljeno posodo za samotok, druga v posodo superkontrole, vstavljeno v shranko 3, tretja polnitev pa v poskusno posodo navadne kontrole, ki je na mesto posode za samotok postavljena na stojalo 4.

Na teh treh poskusnih posodah iz medi je nameščen po eden pribit in privarjen nastavek s štirioglato odprtino za vstavljanje zatičnega ročaja, ki služi za držaj, kadar se prenašajo poskusne posode.

K tem poskusnim posodam spada nadalje po en pokrov, in sicer za navadno kontrolo pokrov s štucem in obešeno kapo in drugi s plosko obliko za superkontrolo.

G. Kombinirana kanalova in umivalna pipa in umivalna baterija.

Ta pipa sestoji iz dveh v en kos združenih pip s tremi poti (XXI do XXIV), ki sta priviti na eni

strani na dovodno cev za poskus 76, vodče od ponve za začimbo k aparatu, in na drugi strani neposrednje na vrtilni zapah *G*. Kanalova pipa *O* ima namen, da pravočasno prestavi aparat v kontrolno lego *A*, kadar se začne odecjati. Dva nasprotna kraka sta postavljena v smeri dovodne cevi za poskus 76. Tretjega kraka se drži bakrena cev 77 (VII, VIII, X), ki se steka v zunanjo votlino shranke 3 (V) in posreduje odtok v ponvi predčasno se nahajajoče začimbe čez temeljni podzidek 2 na tlak varilnice.

Čepič kanalove pipe *O* nosi z dvema razporama opremljeno zaporno pločo 78 (XXII, XXIV). Ena teh razpor služi ob vprijemanju zapore II za fiksiranje za 45° prestavnega čepiča za zvezo začimbine ponve z vrtilnim zapahom *G*, druga pa za zvezo začimbine ponve z odtokom iz shranke 3. V prvem primeru seže zaporni klinček zapore II v dotično razporo zaporne ploče 78, kratko preden doseže kontrolno lego *A*, ostane tako v vmesnih legah *B* in *C* kratko dotlej, preden doseže vmesno lego *D*, v drugem primeru pa takoj po končani vmesni legi *D* čez vmesno lego *E* in lego kanala *F* do trk, preden se neha krožiti. Samo v vmesni legi *D* in kratko preden se doseže kontrolna lega *A*, je čepič kanalove pipe *O* prostoročno premičen.

Za prostoročno fiksiranje prej omenjenih zvez je kanalovi pipi pridejan na verigi pritrjeni aretovalni klinček 83.

Napetost verige, ki je zvezana s pipinim ključem 79 in z ekscentrovo kljuko 64, brani, da se ne opusti pravočasna preložba čepiča kanalove pipe kratko, preden doseže kontrolno lego *A*.

Kazalo (XXII), ki je pod pipinim ključem 79 in je opremljeno s črkami *A* in *D F*, predočuje vsakočasno lego kanalove pipe *O*, in sicer pomenja, analogno naznanilom kontrolne plošče 24, lega *A* zvezo ponve z vrtilnim zapahom *G*, lega *D F* zvezo začimbine ponve s shranko 3, oziroma s tlakom varilnice.

Na zarobku stebra vrtilnega zapaha z vijakom pritrjena umivalna pipa *N* služi za snaženje cevi stalnice 74 in k aparatu spadajočih vodov tekočine. Z ozirom na lego krakov je uredba umivalne pipe *N* enaka uredbi kanalove pipe *O*, samo pravokotno na zunaj postavljeni, tretji krak služi za zvezo z umivalno baterijo 80 (XXIII), ki se naredi s premično cevjo. Čepič umivalne pipe *N* se dá s svojim ključem 82 vrteti za 90° in omogoča s tem zvezo ponve z aparatom, oziroma ponve z umivalno bate-

rijo 80 in končno umivalne baterije 80 s cevjo stalnico 74.

Za prostoročno fiksiranje te zveze je umivalni pipi pridejan na verigi pritrjeni aretovalni klinček 84.

Kakor je popisano pri kanalovi pipi *O*, se predočujejo posamezne lege na kazalu, oznamenjenem s črkami *A*, *D*, *E* (XXIII), in sicer pomenja:

A. zvezo ponve z aparatom,

D. zvezo umivalne baterije 80 s ponvijo,

E. zvezo umivalne baterije 80 s cevjo stalnico 74.

Čepič umivalne pipe *N* nosi z razporo opremljeno zaporno ploščo 81 (XXIII, XXIV), v katero sega klinček zapore na daljavo *IV*, dokler naj ostane nepremakljiva zveza med ponvijo in aparatom, to je dokler traja kontrolna lega *A* dotlej, da se konča uradna ovedba napolnjene ponve (vmesna lega *D*).

Na najnižjem mestu odcepka, ki vodi k umivalni bateriji 80, je nameščena pipica za spuščanje vode 90 (III, XXIII).

Umivalna baterija sestoji iz križnega štuca iz litega železa, opremljenega s pritrilnim zarobkom, na katerem sta pritrjeni dve pipi za topli, oziroma mrzli vodovod, nadalje zaklopnica za dovod pare in holandski navoj, da se stakne z umivalno cevjo.

b) Popis in kako deluje.

Kontrolni merski aparat za pivno začimbo Waldek & Wagner temelji na načelu komunicujočih posod. Po končanem varu hmelja se naredi med ponvijo, v kateri se je varil hmelj, in majhno posodo (cevjo stalnico) svobodna komunikacija in iz množine tekočine, nahajajoče se v njej, se sklepa na množino tekočine v ponvi.

Da se presodi, kako deluje aparat, je treba razlikovati dve glavni legi in tri vmesne lege, ki se markirajo na kontrolni ploči in se oznamenijo po njenem naznanilu. Te lege so naslednje:

Glavna lega *F*: Kanalova lega označena s tem, da je vrtilni zapah, zaporni organ ponve in umivalna pipa prostoročno premična, kanalova pipa pa zaprta; nadalje da je vzvod vrtilnega zapaha v svoji najvišji legi in da je čepičev kanal vrtilnega

zapaha obrnjen proti iztoku proti prostostoječim poskusnim posodam.

Glavna lega *A*: Kontrolna lega označena s tem, da je zaprt vrtilni zapah, zaporni organ ponve, umivalna pipa in kanalova pipa, nadalje da je vzvod vrtilnega zapaha v svoji najvišji legi in da je čepičev kanal vrtilnega zapaha obrnjen proti iztoku poskusne posode superkontrole.

Vmesna lega *B*, v kateri je razpora plošče 65 nasproti nosu, prilitem na durinem tečaju 9.

Vmesna lega *D*, v kateri so prostoročno premični zaporni organ ponve, kanalova pipa in umivalna pipa, vrtilni zapah pa je še vedno zaprt.

Vmesna lega *E*, v kateri so prostoročno premični vrtilni zapah, zaporni organ ponve in umivalna pipa, kanalova pipa pa je zaprta.

Razen tega je razločevati osem enakih faz, ki se zaradi tega, ker vskoči vzmetni klinček 39 v luknjice 38, omejujejo z namenom, da je cela počezna prereza vrtilnega zapaha odprta za pritok in iztok poskusne tekočine.

Te faze so:

1. faza: pritok samotoka v cev stalnico,
2. faza: iztok samotoka v posodo za samotok,
3. faza: pritok poskusne tekočine v cev stalnico,
4. faza: iztok poskusne tekočine v posodo superkontrole,
5. faza: pritok poskusne tekočine v cev stalnico,
6. faza: iztok poskusne tekočine v posodo navadne kontrole,
7. faza: lega *E*,
8. faza: lega *F*, oziroma *A*.

Prehod od ene faze, obsegajoče po 90° k drugi, se more doseči le, ko se spravi v tek časovni ravnalec tako, kakor je popisano v nastopnem.

Vzmetni klinček se izpusti s tem, da se kljuka 48 kar naprej vrti na levo; pri tem sega hkratu sprednji zaporni klinček 40 v podolgasto odprtino 50.

Ko se je gonilna kljuka 14 premaknila naprej do meje, ki sledi skoro neposrednje, je treba kljuko časovnega ravnalca z neprestanim vrtenjem na desno

(kakor se vrtilni kazalec na uri) poganjati do naudarka; s tem se umakne sprednji zaporni klinček 40 in se vzmet vnovič napne.

Ker odgovarjajo faze 1 in 5, 2 in 6, 3 in 7, 4 in 8 druga drugi, je jasno, da je potrebno, da časovni ravnalec deluje tudi v fazah 7 in 8, kljub temu da za to ni povoda iz kontrolnotehniških razlogov.

Glavna lega *F* nastopi v času, ko počiva kontrolni merski aparat in traja dotlej, da se prestavi ekscentrova kljuka, kar se zgodi, ko se začne odcejati začimba prihodnje varke. Od tega časa naprej do začetka ovedbe z aparatom je aparat v glavni legi *A*; na to pride v teku ovedbe v vmesno lego *B*; na nje koncu v vmesno lego *D* in ko se premika gonilo še dalje, čez vmesno lego *E* v prvotno lego mirovanja (glavno lego *F*).

V glavni legi *F* aretuje klinček zaporne priprave II v vmesni legi *D* prestavljeno kanalovo pipo; s tem se naredi nepremakljiva zveza med ponvijo in tlakom varilnice z odtočno cevjo 77. Da pa se zabrani odtok umazane ali hladilne vode, ki je v ponvi, oziroma drozge skozi to odtočno cev, je treba iztok dovodne cevi za poskus v ponvi zapreti s ponvinim zamaškom, pridejanim aparatu, in sicer še preden se spusti ta tekočina v ponev.

Glavna lega *A*. Neposrednje preden se začne odcejati, je odstraniti ponvin zamašek, uviti cedilo, zapreti zaporni organ ponve in umivalno pipo zasukniti v lego *A*. Nadalje je čepič vrtilnega zapaha prostoročno spraviti v smer trdno stoječega zatiča vrtilnega zapaha in ta zatič potisniti navzdol; s tem se doseže trdna zveza med čepičem vrtilnega zapaha in zatičem vrtilnega zapaha. Na to se spravi aparat, preloživši nataknjeno ekscentrovo kljuko 64, ki je pod plombeno zaporo, za 180° iz glavne lege *F* v glavno lego *A*; pri tem se premakne kontrolna plošča samotvorno od *F* na *A* in zatič vrtilnega zapaha, zaporni organ ponve ter umivalna pipa se zapro samogibno. Ko se prelaga ekscentrova kljuka 64, se kratko, preden se doseže glavna lega *A* v času, ko zaporni klinček zapore II izpusti čepič kanalove pipe, da se premika, se napne veriga, ki veže ekscentrovo kljuko 64 in ključ kanalove pipe. Potrebno prelaganje ekscentrove kljuke do 180° se ne more končati, dokler napetost verige ni odpravljena s tem, da se kanalova pipa preloži v lego *A*.

Lega *A* umivalne pipe in kanalove pipe se nato s pomočjo aretovalnega klinčka prostoročno zavaruje zoper majhno premikanje, ki je mogoče samo v mejah obstoječih naudarkov.

Razpravljane manipulacije se morajo vršiti v ta namen, da se omogoči s preložbo ekscentrove kljuke povzročeno poseganje zapor I, III, IV, to je na zapornem organu ponve, na vrtilnem zapahu in umivalni pipi, ter da se prekine prosta zveza ponve z odtočno cevjo 77. Ako bi se kanalova pipa ne prestavila, potem bi se vsebina ponve tako dolgo iztekala čez aparatov podzidek na tlak varilnice, da bi se pretrgala ta zveza prestavivši kanalovo pipo.

Ko je aparat prestavljen, se sname ekscentrova kljuka.

Med varilnim procesom, ki sledi sedaj, ostane aparat v glavni legi *A* (kontrolni legi) dotlej, da se opravi ovedba.

Ko se začne ovedba, se odstrani pokrov od razpore gonilovega okrova in gonilna kljuka se preloži, ko se je pognal časovni ravnalec dotlej, da vskoči vzmetni klinček 39, za 90°, in sicer v nasprotni smeri, nego se vrtilni kazalec na uri (na levo); pri tem se premakne vzvod vrtilnega zapaha v vodoravno lego in čepič vrtilnega zapaha naredi zvezo med ponvijo in cevjo stalnico. Ta cev se potem napolni s samotokom, ko je počezna prereza popolnoma odprta.

Ko se polni cev stalnica s samotokom, je aparatova lega označena takole:

- a) Gonilna kljuka je v natančno vodoravni smeri postavljena na levo,
- b) vzvod vrtilnega zapaha stoji tudi vodoravno in čepičev kanal vrtilnega zapaha torej natančno navpično ob polni odprtini počezne prereze,
- c) naznanilo lege *B* kontrolne plošče je nekoliko nad kazalcem,
- d) gonilo je samogibno iztaknjeno.

Da se omogoči nadaljnje premikanje gonilne kljuke, da se izprazni cev stalnica, je treba časovni ravnalec poganjati tako, kakor je predpisano.

Na to se lahko gonilna kljuka dalje preloži do aparatove lege *B*, v kateri se nadaljnje premikanje, ker poseže vanj vzmetni klinček 36, vnovič prekine v ta namen, da se more poskusna posoda superkontrolne, ki je v shranki, izvzeti, ne da bi se pokvarila uradna zapora superkontrolne. Ko se je vstavila

druga posoda, ki je pripravljena vzprejeti poskus superkontrole, in ko se zapró duri, se vzmetni klinček 36 prostoročno potegne nazaj in začeto vrtenje gonilne kljuka se nadaljuje do 90° .

Z njo hkratu se premika s čepičem vrtilnega zapaha zvezani vzvod vrtilnega zapaha v svojo najnižjo lego in ukrene s tem odtok polnitve cevi stalnice v podstavljeni posodo za samotok ob polni odprtini počeznega prereza.

Zaporni klinčki se izpusté in s tem združeno uravnavanje časa za izpraznjevanje cevi stalnice v posodo za samotok se vrši enako kakor ob prej popisanem napolnjevanju.

V tem času ovedbe je aparatova lega označena takole:

- a) Gonilna kljuka je navpično obrnjena navzdol in je torej od začetka ovedbe naredila 180° pota;
- b) vzvod vrtilnega zapaha je dosegel svojo najnižjo lego; s tem je čepičev kanal vrtilnega zapaha ob polni odprtini poprečnega prereza obrnjen proti iztoku v posodo za samotok, postavljeno na stojalo;
- c) kontrolna plošča kaže aparatovo lego med *B* in *C*;
- d) gonilo je samogibno iztaknjeno.

Sedaj se začne dobivanje poskusa superkontrole; pri tem se uporabljajo iste kretnje z roko kakor, kadar se cev stalnica polni s samotokom.

Pogojeno s preložbo ročne kljuka za 90° , ki se vnovič opravi v ta namen, se dvigne vzvod vrtilnega zapaha iz svoje najnižje lege v vodoravno lego in naredi polno odprtino poprečnega prereza vrtilnega zapaha, da se napolni cev stalnica s poskusom superkontrole.

V tem času ovedbe je aparatova lega označena z naslednjimi znaki:

- a) gonilna kljuka je v natančno vodoravni smeri postavljena na desno in je torej od začetka ovedbe naredila 270° poti;
- b) vzvod vrtilnega zapaha stoji tudi vodoravno; s tem je čepičev kanal vrtilnega zapaha ob

polni odprtini poprečnega prereza postavljen natančno navpično;

- c) kontrolna plošča kaže aparatovo lego med *B* in *C*;
- d) gonilo je samogibno iztaknjeno.

Ko je izpuščen časovni ravnalec, kakor je popisano, se gonilna kljuka zopet preloži za 90° , da se cev stalnica izprazni v poskusno posodo superkontrole.

V tem času ovedbe je aparatova lega označena takole:

- a) gonilna kljuka je navpično obrnjena navzgor in se je torej od začetka ovedbe popolnoma zavrtela;
- b) vzvod vrtilnega zapaha je dosegel svojo najvišjo lego; s tem je čepičev kanal vrtilnega zapaha ob polni odprtini poprečnega prereza obrnjen proti iztoku v poskusno posodo superkontrole;
- c) naznanilo lege *C* kontrolne plošče je nekoliko nad kazalcem;
- d) gonilo je samogibno iztaknjeno.

Da se poskus superkontrole nekaj časa vzdrži v neizpremenjenem stanju, se dene v vsakočasno poskusno posodo, preden se vstavi v shranko. sredstvo za konserviranje, ki varuje pivno začimbo, ko ga je raztopila, da se ne razkroji.

Poskus za navadno kontrolo se dobiva natančno tako, kakor je prej popisano.

Kadar se polni cev stalnica, je aparatova lega označena prav tako, kakor kadar se cev stalnica polni s samotokom, samo s tem edinim razločkom, da kaže kontrolna plošča aparatovo lego med *C* in *D*.

Tudi aparatova lega, kadar se prazni cev stalnica v poskusno posodo navadne kontrole, je enako označena, kakor kadar se cev stalnica izprazni v posodo za samotok, samo s tem razločkom, da je posoda za samotok med tem nadomeščena s posodo navadne kontrole, da se je gonilna kljuka od začetka ovedbe enkrat in pol zavrtela in da je naznanilo lege *D* kontrolne plošče nekoliko nad kazalcem.

Ovedba se šele konča, ko se je gonilna kljuka dalje zavrtela do vmesne lege *D* kontrolne plošče, v kateri legi se aparatovo gonilo samogibno aretuje, ker vskoči vzmetni klinček 36, in klinček zaporne priprave *I* oprosti zaporni organ ponev za odtok tekočine, s katero je napolnjena ponev.

V vmesni legi *D* se umiva, ko se je izpraznila ponev, v smeri proti ponvi. Za to se spravi umivalna pipa v njeno lego *D* in se stakne z umivalno baterijo. Po umivanju se spodnje dno in vstavek sita hmeljnega cedilnika, ko se je snel pod plombeno zaporo navadne kontrole stoječi gornji navoj, vzame iz njega, se osnaži in zopet vstavi.

Nato se spravi kanalova pipa v lego *D F*. Preden se more ponev osnažiti, je treba cedilo, ki je na ustju poskusne dovodne cevi v ponvi, izmenjati s ponvinim zamaškom.

Da se more cev stalnica umiti, jo je treba spojiti z umivalno baterijo. V ta namen je spraviti umivalno pipo v njeno lego *E* in gonilno kljuko vrteti do njene meje v vmesni legi *E* kontrolne plošče; pri tem se premika vzvod vrtilnega zapaha v svojo vodoravno lego in čepičev kanal vrtilnega zapaha, ki je bil do tega trenutka po zaprtem predpahu trdno zvezan z vzvodom vrtilnega zapaha, naredi svobodni prehod v cev stalnico ob polni odprtini poprečnega prereza.

Umivalna voda, ki se razliva pri snaženju cevi stalnice, se odteka skozi odtočno cev na tlak varilnice.

V vmesni legi *E* se lahko dvigne predpah vrtilnega zapaha; s tem postane čepič vrtilnega zapaha prostoročno premičen med obstoječimi nadarki, da se cev stalnica osnaži.

Umivalna voda se izprazni iz cevi stalnice s tem, da se ročaj 73 prostoročno premakne na levo. Prilitek 22, ki je v školjki ročaja vrtilnega zapaha, brani, da se čepič vrtilnega zapaha ne more premikati v nasprotni smeri. Odtekajoča umivalna voda se steka iz cevi stalnice v posodo za samotok s primerno dimenzijo, ki se je podstavila med tem časom.

Ko je umivanje cevi stalnice končano, se aparatovo gonilo, kakor je prej popisano, s pogonom časovnega ravnalca izpusti; nato se mora gonilova kljuka premikati naprej do glavne lege *F*, dočim oštane lega čepiča vrtilnega zapaha neizpremenjena, in sicer vzdržujeta polno odprtino poprečnega prereza, v smeri proti posodi za samotok.

II. oddelek.

Predpis, kako se postavlja kontrolni merski aparat.

1. Za uradno ovedbo izdelane množine pivne začimbe se smejo rabiti samo tisti kontrolni merski aparati, ki so se postavili, oziraje se na nastopna določila, in so se pod nadzorom c. kr. komisije za pravilni meroskus preskusili in odobrili.

2. V vsaki pivovarni, za katero je finančno ministrstvo zaukazalo rabo kontrolnega merskega aparata, naj opravi, preden se postavi aparat, ovedbo na licu mesta komisija, ki jo postavi finančno ministrstvo, privzemši stranko ali njenega pooblaščenega zastopnika.

Za to ovedbo na licu mesta in za postavljanje kontrolnega merskega aparata, ki ji sledi, je gledati na to:

- a) Kontrolni merski aparat je zvezati s ponvijo za začimbo. Ako je v pivovarni več ponvi za začimbo v rabi, je vsako njih oskrbeti z lastnim kontrolnim merskim aparatom;
- b) kontrolni merski aparat se mora postaviti tako, da bodi vodoravno merjena razdalja vrtilnega zapaha na kontrolnem merskem aparatu od ponve kolikor moči majhna. Dolžina dovodne cevi za poskus naj ne presega $2\frac{1}{2}$ metra;
- c) kontrolni merski aparat mora biti postavljen na trdnem, varnem temelju iz dobro škropljenih opek s cementno malto zidanem, ali iz portlandskega cementnega betona sphanem, ali na primerno močnih, dobro podprtih železnih traverzah in če moči v varilnem prostoru samem. Ako bi bile po krajevnih razmerah težko postaviti ga v varilnem prostoru samem in bi se moral torej kontrolni merski aparat postaviti v prostoru, ločenem od varilnega prostora, je gledati izbiraje drugo stališče na to, da je merski aparat kolikor moči zavarovan zoper zunanje vplive in tako postavljen, da se ne otežuje nadzorovanje varke; v tem primeru mora biti za aparat določeni prostor s tistim prostorom, v katerem je ponev, v neposrednji zvezi po odprtini z vsaj 0.25 kvadratnega metra prereza;
- d) ponev naj se navrtla na takem mestu ponvinega obsega, da je pri tem zajamčeno kvalitativno soglasje na tem mestu odtekajočih poskusov pivne začimbe z vso ostalo ponvino vsebino. Nedopustno je torej, navrtati ponev na takem

- mestu, kjer vsebina ponve med varenjem ni v vednem živahnem obtoku z glavno maso, kakor se to zgodi na primer pri vrečastih štrlinah ponve (štucih ali enakih);
- e) ponev se ne sme navrtati nižje nego 10 centimetrov nad najnižjo točko ponvinega dna;
- f) oziraje se na obliko in velikost ponve, eventualno tudi na določitev velikosti vark, je določiti dimenzije cevi stalnice kontrolnega merskega aparata, ki se postavi; pri tem je pomniti, da polnitev cevi stalnice, ki se pokaže med uradno ovedbo, ne znašaj manj nego 2·00 litra in praviloma ne več nego 3·50 litra;
- g) kontrolni merski aparat ter vsi k njemu vodeči cevovodi morajo ležati prosti in biti preiskavi vsakčas lahko dostopni;
- h) h kontrolnemu merskemu aparatu vodeča gladko likana cev za dovod poskusa mora biti po vsej svoji dolžini vidna, dostopna in, ako se ne zaukaže izrečno narediti opaž, prosta;
- i) stojalo kontrolnega merskega aparata je z vijaki za kamenje, ki jih je pritrčiti s cementno malto in ki segajo vsaj 15 centimetrov v temeljno zidino, ž njo trdno in nepremično zvezati;
- k) postavlja se stojalo, kar se mora zgoditi z največjo pozornostjo in natančnostjo, se je pred vsem ozirati na to, da pride cev stalnica v natančno navpično in krajno pravo lego. Z železnimi zágozdami podloženo temeljno pločo je zaliti s cementno malto;
- l) cev stalnica kontrolnega merskega aparata mora ostati povsem prosta in dostopna. Torej ne sme biti niti z zidino, sestavnimi deli, ploščami, niti s stroji ali aparatovimi deli v neposrednji zvezi;
- m) ponev za začimbo, vseeno ali ima neposredno kurjavo z ognjem ali s parom, sme imeti samo eno cev za odtok pivne začimbe. Kjer ima ponev dve ali več nastavnih odprtin, je njihove cevi kolikor moči blizu ponve združiti v skupno odtočno cev; v obsegu polnilnega prostora ne smejo nikakor biti druge odprtine, oziroma odvodi na ponvi;
- n) na ponvinem zapornem organu je namestiti primerno vodilo za zaporo na daljavo. Če je to vodilo izdelano kakor trikraka pretikalna pipa, se mora s tretjo vejo združena cev prosto odtekat na tlak varilnice;
- o) obrambne in vodilne cevi zapornega zistema na daljavo je napeljati v kolikor moči varovani legi, eventualno ob železnih šinah.
- p) Cev za dotok sladke začimbe ter morda v notranji prostor ponve vodeča vodovodna cev se ne sme nikakor nižje iztekati v ponev nego 20 centimetrov nad najvišjo površino začimbe (tudi preden se vkuha). Isto velja o kropilnem vencu, ki je eventualno nameščen v ponvi za začimbo;
- q) cev za odtok pivne začimbe ne sme imeti med ponvijo in zapornim organom ponve nikakega odčepka; po zapornem organu (računaje od ponve) morda nameščena odtočna cev za umivalno vodo se mora prosto iztekati nad tlakom varilnice;
- r) uvajati druge vode v ponev, morda skozi cev za odvod pare ali skozi katerekoli cevne nastavke ponve ali ponvinega pokrova nikakor ni dovoljeno;
- s) pri ponvah s parno kurjavo je natančno označiti cevi za dovod para k ponvi in cevi za odvod para in zgoščene vode. Cevi se morajo položiti prosto in vsestransko dostopno, tako da je moči z gotovostjo popolnoma zasledovati njihovo pot;
- t) ako služi ponev za začimbo tudi za kuhanje drozge, kakor je to pri manjših varnicah, se mora cedilo, ki ga je uviti na notranji strani navrtanega mesta ponve tako dolgo, dokler se kuha drozga, vselej sneti in nadomestiti z zapornim vijakom, ki nepropustno zapira (ponvin zamašek); nadalje se morajo vsi tisti z dotično ponvijo zvezani cevovodi, ki se rabijo samo za drozgovod ne pa tudi za začimbovod, med ocejanjem dotlej, da se izvrši ovedba, zavarovati tako, da je neupravičen odvod začimbe nemožen. Kako je izvršiti to zavarovanje, je od primera do primera določiti o priliki oglada prostora z ozirom na vsakočasne krajevne razmere;
- u) ako se pri dvojnih varnicah ponev za drozgo včasih ali samo v pomoč rabi tudi za vretje pivne začimbe, je šteti to ponev enako kakor v spredaj stoječem odstavku t popisano kombinirano ponev za drozgo in začimbo (navadna varnica);
- v) za vsakokratno začasno ovedbo pivne začimbe v ponvi služi h kontrolnemu merskemu aparatu spadajoča hamovka. Ker se mora ta hamovka

ob vsaki ovedbi na istem mestu vstaviti v ponev, je znotraj v ponvi namestiti primerno vodilo; nadalje je skrbeti za to, da ostane hamovka shranjena vedno viseča.

O izidu ogleda prostora je sestaviti zapisnik, ki ga vsi podpišejo in ki ga je poslati finančnemu oblastvu prve stopnje. To oblastvo naj potem pivovarniškem podjetniku naznani zahteve, ki se stavijo gledé postave merskega aparata, dopustivši rekurz.

Ako se na rekurz stranke zaukaže vnovična ovedba na licu mesta, mora stranka plačati stroške te ovedbe na licu mesta, ako bi se njenemu rekurzu ne ugodilo.

3. Čim je pivovarnica postavila kontrolni merski aparat, opravi zapisovanje izvida ista komisija, ki je izvršila ovedbo na licu mesta. Pri tem je paziti zlasti na nastopno:

- a) Preiskovati je, ali se je kontrolni merski aparat postavil in ponev navrtala tako, kakor se je predpisalo pri ovedbi na licu mesta, eventualno kakor se je izpremenilo z odlokom finančnega oblastva. Ako bi se v tej ali drugi smeri našel kak nedostatek, ga je stranki naznani in z zapisovanjem izvida počakati, dokler se napaka ne odstrani, oziroma dokler ne odloči predstojno oblastvo.
- b) Posebno je paziti zapisovaje izvid na zveze posameznih delovnih priprav med seboj in s kontrolnim merskim aparatom; zvez cevi, ki bi bile pripravne omogočiti ali tudi samo olajšati tajen odvod, ni trpeti. Ako bi se pa spoznalo, da so potrebne za obrat, morajo biti tako urejene, da se morejo do časa, v katerem se vrši uradna ovedba izdelane pivne začimbe, zapreti in deti pod uradno zaporo.
- c) Razen tega se morajo vsi cevovodi za vodo, par in pivno začimbo, ako nimajo gladko zlikanih površin, pobarvati tako, kakor je predpisano in da označuje to namen vóda. Pri gladko zlikanih ceveh morajo biti vse zarobkove zveze pobarvane z oznamujočo barvo.
- d) Prostor, kjer se postavi k aparatu spadajoča tehtnica, ki ima, uravnana za 10 kilogramov nosilnosti, dva tehtalna krožnika, kojih eden je opremljen z obročem, da vzprejme poskusno posodo, in ki je pritrjena v leseni omari, ki se dá zapreti, in počiva na konzolni mizi, ki se pritrži z železnimi oporami in vstavi vodoravno, je izbrati tako, da more tehtnica trajno ostati na dotičnem mestu. Tehtnica se mora, če je mogoče, nastaniti v istem prostoru, v katerem je postavljen kontrolni merski aparat.

Ako se spozna, da je aparat postavljen brez zadržka, je treba napolniti mazalne vaze in združeno s tem nadeti v dodatku oznamenjene svinčene zapore. Ako se ob zapisovanju izvida ne pokaže v nobeni smeri zadržek, oziroma ko so se odpravili ovedeni nedostatki, je izvršiti meroskus aparata natančno se držé z razglasom finančnega ministrstva z dne 24. novembra 1906. l. (drž. zak. št. 255) objavljenih predpisov za izvedbo meroskusa kontrolnih merskih aparatov za pivno začimbo Erhard-Schau. O izidu zapisovanja izvida ter o opravljenem meroskusu je sestaviti zapisnik, ki ga vsi podpišejo.

Zopetni meroskus v rabi se nahajajočega kontrolnega merskega aparata je zaukazali:

- a) na izrečno zahtevanje dotičnega pivovarniškega podjetnika;
- b) ako se obnovi ali popravi varilna ponev ali njo obdajajoče zidovje in se s tem vpliva na mersko pravilnost aparata;
- c) ako se naj v zapisniku o izvidu navedene mejne množine v taki izmeri presežejo ali vzamejo prenizko, da rabljene redukcijske tabele ne zadoščajo več za preračun poskusov, ki se dobé;
- d) po vsaki izmenjavi cevi stalnice;
- e) po vsaki izmenjavi vrtilnega zapaha;
- f) ako pokaže popreskušnja aparatove merske pravilnosti, ki se izvrši po superkontroli po zakazu v oddelku III, lit. B, v primeru k podatkom meroskusa razliko več nego ± 0.25 , oziroma ± 0.50 odstotka.

Vsak zopetni meroskus naj odredi finančno oblastvo prve stopnje od primera do primera in izvesti ga je enako kakor prvi meroskus aparata.

Stroške dodatnega meroskusa mora plačati pivovarniški podjetnik v primeru a), ako pokaže dodatni meroskus mersko pravilnost aparata, nadalje tedaj, ako so nastopili v točki b), c) in d) navedeni pogoji.

4. Pivovarniški podjetnik, oziroma voditelj obrata je dolžen vsako nameravano popravo ali izpremembo na ponvi ali njeni podstavi, oziroma obzidju ali na podzidku kontrolnega merskega aparata, preden se popravi in po izvršeni popravi pismeno naznani pristojnemu finančnemu oblastvu prve stopnje, naznanivši čas, v katerem se začne poprava, ki se opravi, oziroma kdaj bode končana. Po končani popravi je aparat popreskusiti, ali pravilno meri, tako kakor je predpisano v oddelku III, lit. B.

Ako bi se pa na ponvi izvršile poprave, ne da bi se odstranilo njeno obzidje ali njene opore, ki bi mogle imeti posledico, da se izpremeni prostornina ponve, kar se ne more dokazati s predpisano popreskušnjo o merski pravilnosti, je še, preden se začne popravljati, da se varno dožene morda izvršena izprememba ponvine prostornine, izvesti specijalni meroskus takole:

Čim je varilna stranka naznanila popravo ponve omenjene vrste, mora uradnik superkontrole še, preden se izvrši ta poprava, popolnoma suho, ohlajeno in prazno ponev, ko so se uradno zavarovale dotočne in odtočne cevi, s preskušeno mersko konvijo napolniti z vodo nad tisto mesto, na katerem se naj popravi, toda vedno nad navrtano mesto in najmanj toliko, da poskus, ki se dobi, ne obsega manj nego en liter. Na to je od množine vode, ki je v ponvi, s kontrolnim merskim aparatom odvzeti poskus tako, kakor je predpisano za popreskušnjo aparate merske pravilnosti, in natančno ovedeti njegovo težo in temperaturo. Potem je poskus, ne da bi se razlil, vlti nazaj v ponev in predpisano ravnanje, ko se je voda umirila, še dvakrat ponoviti in izračunati poprečno težo ter poprečno temperaturo tako dobljenih treh poskusov. O tem postopku je sestaviti v treh izvodih zapisnik, opremljen s podpisom stranke in uradnika superkontrole, v katerem naj bodo vsi ovedbeni podatki (množina vode, ki je v ponvi, teža in temperatura posameznih poskusov, njihova poprečna teža in temperatura). En izvod zapisnika je izročiti podjetniku, en izvod predložiti finančnemu oblastvu prve stopnje in en izvod vpisati komisiji za postavljanje kontrolnih merskih aparatov za pivno začimbo na Dunaju, II., Alliiertenstraße št. 16, da takoj naredi dotično redukcijsko tabelo.

Ko je poprava izvršena, je spredaj popisani postopek, uporablja natančno enako napolnjeno ponev, ponoviti in uspeh primerjati z najdeni poprečni temperaturi ustrezajočo vrednostjo prej omenjene redukcijske tabele. Ako se pokaže pri tem več nego ± 0.5 odstotka razlike, je takoj odrediti zopetni meroskus.

O tej popreskušnji ponve je zopet sestaviti zapisnik, toda samo v dveh izvodih, od katerih dobi enega podjetnik, drugega pa finančno oblastvo prve stopnje.

Izvršene specijalne meroskuse je kratko navajati brez navedbe podatkov, v revizijskem zaznamku ter v dnevniku.

Ako se ponev nepričakovano poškoduje, kar je treba takoj popraviti, mora tehniški uradnik superkontrole, ko je ponev popravljena, od primera do primera odločiti, ali se je vsled poprave izpremenila

ponvina prostornina, zaradi česar bi bil potreben zopetni meroskus.

Ob povsem neznatih popravah ponve (na primer če se obnové izpadli ščenci, če se zagodčijo špranje itd.), ki nikakor nimajo posledice, da bi se izpremenila ponvina prostornina, seveda ni treba preskusiti ponve, kakor se je gori govorilo.

Ako se pokaže, da je potreben zopetni meroskus aparata, se sme pivovarniški obrat z dotično varilnico počenši s časom, v katerem se je poistnila okolnost, utemeljujoča zopetni meroskus, dotlej da se opravi zopetni meroskus, nadaljevati in kontrolni merski aparat dalje rabiti samo tedaj, kadar izjavi stranka v zapisniku, da je zadovoljna s tem, da se v tem času dobljeni ovedbeni podatki začasno vpišejo in šele po končanem zopetnem meroskusu preračunijo uporabljaje nove redukcijske tabele.

Ako bi nastala potreba popraviti kaj na zapornem organu ponve, kar bi zahtevalo, da se odstrani samogibna zapora, mora pivovarniški podjetnik, oziroma voditelj obrata to tudi poprej naznaniti finančnemu oblastvu prve stopnje, ki naj pošlje uradnika superkontrole, da posreduje. Uradnik, ki posreduje v tem, naj sname plombe superkontrole in naj zaporno pripravo izven področja, kjer posega, potegne nazaj.

Ko se je poprava izvršila, naj se zaporna priprava spravi zopet v svojo prejšnjo lego in uradno zavaruje.

III. oddelek.

Predpis uporabe.

A. Za organe navadne kontrole.

1. Navadno kontrolo naj izvršita dva finančna organa; eden izmed organov mora biti vsaj na stopnji nadpaznika finančne straže. V činu više stopjeji organ naj kontrolna uradna dejanja namenu primerno razdeli in je za to odgovoren, da se uradna ovedba izvrši povsem po predpisu.

2. V pivovarnah, ki imajo kontrolni merski aparat, je pisati ovedbeni vpisnik po priloženem obrazcu (strogo zaračunljiva tiskovina) in nadalje po priloženem vzorec urejeno primero uspehov ovedb navadne kontrole in superkontrole. Ako je v kaki pivovarni več kontrolnih merskih aparatov v rabi, je pisati prej imenovana dva zapiska za vsak merski aparat ločeno. Vpisov o dodatnih meroskusih kadi, kontrolah vrelnih kleti, kontrolah uradnih zavaroval itd., ki so jih opravili kontrolni organi in ki niso v neposrednji zvezi z ovedbo varke, ni vpisovati v ovedbenem vpisniku, temveč v revizijski poli,

ki jo predpiše finančno deželno oblastvo. Ovedbeni vpisnik ter to revizijsko polo je sklepati mesečno in ju 10. dne naslednjega mesca po službenem potu vposlati finančnemu oblastvu prve stopnje. Primero pa je šele po vpisu izida uradnega obravnavanja poskusa superkontrole zadnje varke iz dotičnega mesca po nadrejenem finančnem oblastvu prve stopnje vposlati c. kr. komisiji za postavljanje kontrolnih merskih aparatov za pivno začimbo na Dunaju, II. okraj, AlliiertenstraÙe št. 16.

Vpisovati se mora vedno s tinto in storiti mora to tisti finančni organ, ki opravi dotično uradno dejanje.

3. Navadna kontrola se začne pri vsaki varki, ko je končano drozganje, to je torej kratko preden se začne odcejati začimba, in neha z ovedbo varke.

Nadzorni organ naj se takoj, ko dospe v pivovarno, prepriča o stanju varilnega ravnarja. Nadalje mu je naloÙeno, preden se začne odcejati začimba, se prepričati, da so vse napravljene zapore ter kontrolni merski aparat sam in pripadajoči vodi in pipe v nepokvarjenem stanju. Potem je odstraniti sito iz hmeljnega cedilnika, in ko se je osnaÙilo, zopet vstaviti, pri čemer je gledati na gostitev.

Ako sluÙi ponev za drozgo tudi kakor ponev za začimbo, je paziti na to, da se na notranji strani navrtanega mesta uviti ponvin zamašek nadomesti s sitom, preden se začne odcejanje.

Nadalje je, še preden se prestavijo zapore, dokler je kontrolni merski aparat v glavni legi *F* (kanalska lega), izmivati z umivalno baterijo proti ponvi. Pri tem je paziti, ali teče umivalna voda skozi luknjice sita znotraj ponve tako močno, da jamči popolno svobodno prerezo. Ako bi tega ne bilo, je sito odstraniti in osnaÙiti.

Ko se je odstranila umivalna voda iz dovodne cevi za poskus s tem, da se je še enkrat odprl hmeljni cedilnik, je umivalno pipo *N* preloÙivši jo spraviti v lego *A* in odstraniti plombo na školjki ročaja vrtilnega zapaha. Nato je vrtilni zapah prostoročno vrteti v smer trdno stoječega predpaha vrtilnega zapaha in ta predpah potisniti navzdol, ko se je izločil aretovalni klinček.

Plombo na zapornih vijakih, ki se je snela, da se je osnaÙil hmeljni cedilnik, je potem obnoviti.

4. Čim je voditelj obrata ustno naznanil, da je sesanje motne začimbe končano, naj se nadzorni organi vedno na svoje oči prepričajo:

a) ali je umivalna pipa *N* v legi *A*;

b) ali je ponev osnaÙena in izpraznjena, zaporni organ ponve dokončno zaprt, in ali se mesto, kjer se vtika, ujema z nazajpotegnjeno zaporno zagozdo;

c) ali je zatik vrtilnega zapaha po redu pomaknjen navzdol in ali se njegova odprtina ujema z nazajpotegnjeno zaporno zagozdo;

d) ali je sito znotraj v ponvi osnaÙeno in trdno privito in ali je njegova površina prosta.

5. Ako se je na teh mestih našlo vse v redu ali spravilo v red, preloÙi nadzorni organ zapore in s tem kontrolni merski aparat iz glavne lege *F* (kanalska lega) v glavno lego *A* (kontrolna lega) s tem, da se ekscentrova kljuka 64, ko se je snela uradna zapora, v zmislu urinega kazalca premakne do naudarka, to je za 180°. Med to preloÙbo nastajajočo napetost verige, ki veÙe ključ kanalove pipe *O* z ekscentrovo kljuko, je odpraviti s tem, da se kanalova pipa prestavi v svojo lego *A*; nato se lahko konča začeto prelaganje ekscentrove kljuke 64. S tem se zapró zatik vrtilnega zapaha, zaporni organ ponve in umivalna pipa ter se prekine prosta zveza ponve z odtočno cevjo 77. Nadalje se s tem, da se kanalova pipa samogibno zapre v svoji legi *A*, zavaruje polna prehodna prereza za neovirani dotok poskusov.

Ko je to prelaganje dovrÙeno, je sneti ekscentrovo kljuko in pogledati, ali so te štiri zapore posegle, kakor je predpisano.

Varilno stranko je potem obvestiti o tem, da se je preloÙba izvrÙila, in takoj se lahko začne odcejanje čiste začimbe.

Od tega časa naprej naj nadzorni organ dotlej, da bo izvrÙena ovedba s kontrolnim merskim aparatom, neprenehoma nadzoruje ponev za začimbo in naj pazi na to, da pride vsa iz čistilne kadi odtekajoča začimba s svojimi nalivki vred v ponev in da se drugače nikjer ne odteka in ne odvzame.

Ko se je odcejanje končalo, naj nadzorni organ kontrolira, da se patoka odteka prosto čez tlak varilnice v kañal, izvzemši tiste primere, v katerih je dano posebno dovolilo za nadaljnjo uporabo patoke.

6. Ko dospe drugi nadzorni organ v podjetje (najkasneje eno uro, preden se konča var hmelja), je izvrÙiti priprave opazovanja in tehtanja, ki se morajo goditi pred vsako ovedbo, in to:

a) H kontrolnemu merskemu aparatu spadajočo tehtnico je potem, ko se je zapora odprla, pred

vsakikratno uporabo preskusiti gledé tega, ali se ob praznih in popolnoma osnaženih tehtničnih skledicah na obeh straneh enako izmika in ali se v enaki izmeri vstavi, ko je ponovno delovala. Razen tega je tehtnico vsaj enkrat mesečno preskusiti tako: Krožnik za posodo se obremeni s 5 kilogrami teže, utežni krožnik z več utežmi iste skupne teže. Ako se na obeh straneh enako izmika, deluje tehtnica dobro; drugače je dognati razliko teže, ki se mora do pravilne vstave dodati ali odvzeti. To poskušnjo je ponoviti, izmenjaje uteži, in jo potem opraviiti prav tako z obremenitvijo 500 gramov.

Ako znaša razlika več nego dva grama, je to takoj naznaniti finančnemu oblastvu prve stopnje, ki naj ukrene potrebno. Dokler se hiba ne odpravi, je za uradno ovedbo uporabljati temu oblastvu odkazano pomožno tehtnico, v sili drugo pripravno, pravilno delujočo tehtnico.

Najkasneje dve leti po zadnjem merskusku je treba tehtnico ter garnituro uteži na novo preskusiti. V ta namen jih je poslati dobavni firmi, da jih popreskusi, eventualno kaj popravi in jih izroči č. kr. glavnemu merskusnemu uradu na Dunaju.

- b) Nerabljeno posodo za poskus superkontrole je osnažiti z vročo in mrzlo vodo, in ko se je poveznjena pustila nekaj minut stati, znotraj in zunaj popolnoma posušiti in obrisati. Nato je to posodo opremiti s konservacijskim pomočkom, jo tarovati, potem pokriti s pokrovom in jo pripraviti, da se vstavi v shranko.

Ovedeno taro poskusne posode (brez pokrova) je z navedbo posodine številke vpisati v dotični razpredelek ovedbenega vpisnika.

Konservacijski pomoček daje finančna uprava brezplačno; dotični nadzorni organi ga dobivajo po ekonomatu c. kr. finančnih deželnih oblastev.

Iz napolnjenih posod superkontrole odvzete konservacijske tablete se morajo do dobra osnažiti.

O prejetih in porabljenih konservacijskih tabletah morajo pivovarniški nadzorni organi pisati zabeležek, ki ga je urediti po priloženem vzorcu.

- c) Poskusno posodo za navadno kontrolo je z vročo in mrzlo vodo znotraj in zunaj umiti, in ko je nekaj minut stala poveznjena in se popolnoma posušila ter obrisala, s pokrovom

vred tarovati; potem jo je pripraviti za nadaljnjo rabo. Posodino taro (s pokrovom vred) je vpisati v dotični razpredelek ovedbenega vpisnika.

- d) Posodo za samotok je izpraznjeno in osnaženo postaviti na stojalo.
- e) Število, ki ga kaže štelno kontrolnega merskega aparata pred ovedbo, je prečitati in vpisati v dotični razpredelek ovedbenega vpisnika.

7. Čim je voditelj obrata naznanil, da je var končan in da se more pričeti uradna ovedba varke, naj pazijo nadzorni organi na naslednje:

- a) Voditelja obrata je opozoriti na to, da je namenu primernejše, med ovedbo z aparatom nehati s kurjavo ali jo vsaj oslabiti, da se zabrani premočno valovanje pivne začimbe;
- b) če se rabi kako mešalo za ponev, se mora dotlej, da je ovedba s kontrolnim merskim aparatom končana, ustaviti;
- c) vrata ponve morajo biti odprta in morajo ostati odprta tudi ves čas ovedbe s kontrolnim merskim aparatom;
- d) ako so ti predpogoji izpolnjeni, se vrši najprej začasna ovedba množine pivne začimbe s hamovko.

Za ta namen je poprej dobro posušeno hamovko vstaviti skozi vodilo, nameščeno na ponvi, potem je izmeriti višino tekočinske gladine na vseh štirih straneh hamovke v milimetrih; to izmero je vsaj dvakrat izvršiti, sredino prečitanih merskih števil je vpisati najprej v manuale, urejen po priloženem vzorcu, in nato v ovedbeni vpisnik ter v seznamek naznanil hamovke, ki ga je sestaviti po priloženem obrazcu. Ta seznamek je pisati ločeno po celih saharometrskih stopnjah; pri tem je drobce 0.5 ali manj puščati v nemar, drobce nad 0.5 pa smatrati za celo stopnjo. S to začasno ovedbo dobljeni podatki so podstava uradne ovedbe za primer ovedbe za silo, zaukazane v oddelku C, ker ustreza enaki višini začimbine gladine v isti ponvi vedno enaka množina začimbe v njej.

Ako se pokažejo proti izkušnjam, dobljenim v daljšem času, v tej smeri razlike, je

Priloga 4.

Priloga 5.

zasledovati njih vzrok in o uspehu zasledovanja nemudoma poročati finančnemu oblastvu I. stopnje, da dalje kaj ukrene.

Začasno ovedbo bo praviloma opravljat tistemu nadzornemu organu, kateremu je naročeno nadzorovanje ponve za začimbo.

En izvod manuala je hraniti do konca naslednje obratne dobe v pivovarni.

Seznamek o hamovki je pisati tekoče in ga vselej, kadar se izmenjajo redukcijske tabele, narediti na novo. Seznamek, ki je nehal veljati, je brez odloga poslati c. kr. komisiji za postavljanje aparata na Dunaju.

- e) Sedaj ali tudi že hkratu z začasno ovedbo naj drugi nadzorni organ opravi ovedbo s kontrolnim merskim aparatom.

V ta namen je najprej odstraniti pokrov z razpore gonilovega okrova ter plombeno zaporo, ki je na gonilni kljuki, in pognati časovni ravnalec, kakor je predpisano.

Nato je gonilno kljuko zavrtevi jo na levo za 90° preložiti in časovni ravnalec poganjati vnovič tako dolgo, da je omogočeno nadaljnje vrtenje gonilne kljuke do vmesne lege B. Čim je aparat dosegel lego B, mora ovedujoči organ odstraniti plombeno zaporo navadne kontrole, nadeto na shrankinih durih, in posodo superkontrole, ki je v shranki, nadomestiti s tarovano in pripravljeno drugo poskusno posodo superkontrole, opremljeno s pomočkom za konserviranje, in sicer brez pokrova, polno posodo zapreti s pokrovom in za nadaljnje uradno obravnavanje shraniti na varnem kraju.

Nato je duri zapreti in njih tečaj zopet vstaviti; potem je, óprostivši vzmetni arctovalni klinček 36, začeto vrtehnje gonilne kljuke nadaljevati do 90° , med tem pa se samotok izprazni v posodo, stoječo na stojalu 4.

Časovni ravnalec in gonilna kljuka se potem menjaje poganjata dotlej, da pride kljuka v višino; med tem je odkapljal samotok in superkontrola odteka. V tem času je odstraniti posodo za samotok s stojala in jo nadomestiti s pripravljeno tarovano posodo za poskus navadne kontrole s pokrovom vred.

Enako, kakor je popisano, je nadaljevati ravnanje z gonilnim mehanizmom do časa, v katerem doseže aparat vmesno lego D. Sedaj se poskusna posoda navadne kontrole takoj odstrani z njene ploče z vtičnim ročajem, se pokrije s pokrovom in se na povsem varnem mestu postavi na stran.

Takoj, ko se je končala ovedba s kontrolnim merskim aparatom, naj se nadzorni organ prepriča, ali se je samogibno delovanje zapore na daljavo na zapornem organu ponve vršilo v redu, in naj voditelja obrata obvesti, da se izdelana pivna začimba izroča v nadaljnjo manipulacijo.

- f) Sedaj je privzemši voditelja obrata začeti s tehtanjem in gradovanjem poskusa pivne začimbe za navadno kontrolo; to uradno dejanje naj vedno opravljata oba nadzorna organa.

Napolnjena poskusna posoda navadne kontrole se s pokrovom vred, odstranivši kaka zunaj držéča se tuja telesa, postavi previdno in ne da bi se izlila tudi le najmanjša količina njene vsebine, na tehtnični krožnik za posodo; nato se dožene teža natančno pazeč, da se jezik tehtnice enako izmika. Uteži je prečitati, ko se polagajo in ko se odstranijo; razen tega je skupno težo naloženih uteži kontrolirati s tem, da se prečita iz praznih mest skupna teža uteži, ki jih ni v utežnem vstavku, še preden se vložijo nazaj rabljene uteži. S to trojno kontrolo ovedeno težo je takoj zabeležiti v manualih, ki ju ločeno pišeta nadzorna organa in jih dodatno vpisati v dotični razpredelek poizvedbenega vpisnika.

Medene uteži se ne smejo nikdar prijemat z golo roko, temveč vedno s pinceto, ki je pridejana vstavku uteži.

- g) Ko se je poskus pretehtal, je postaviti še vedno s pokrovom opremljeno poskusno posodo v vedrico, napolnjeno z mrzlo vodo ali s kosei ledu, da se pivna začimba, ki se bode gradovala, ohladi, in jo skrbno varovati vsakega vpliva, zlasti tega, da bi hladilna voda prišla v poskusno posodo.

Čim se je poskus ohladil na lokalno temperaturo, se vodene kapljice, držéče se na notranji strani pokrova, skrbno odrgnejo na notranjem robu poskusne posode, pokrov se odstrani in poskus pivne začimbe v poskusni

posodi se z luknjasto mešalno ploščo krepko premeša, tako da se tudi na notranjih stenah posode držeče se kapljice zmešajo s pivno začimbo in se temperatura vse vsebine posode povsem zenači.

Potem je poskus preleti v stekleno grezilno posodo, ko se je poprej izplaknila z majhnim delom dotičnega poskusa pivne začimbe, ne da bi se penila.

Gradovanje samo je izvršiti z uradnim normalnim saharometrom, natančno držé se obstoječih predpisov.

- h) S tako najdenimi veličinami za težo in saharometrsko naznanilo poskusa preračunata oba nadzorna organa ločeno v omenjenih manualih s pomočjo redukcijskih tablic, narejenih za vsak aparat posebej o priliki meroskusa, po njim pridejanem navodilu v ponvi obseženi izdelek, izražen v hektolitrskih stopnjah ekstrakta.

Od tako najdene količine je odšteti tisti odbitek, ki je potreben, da se popravi naznanilo aparata gledé izgub med ponvijo za začimbo in hladilom. Izmera tega odbitka se za sedaj določa takole:

Stopnjatost pivne začimbe [v celih saharometriških stopnjah	Odbitek v odstotkih hektolitrskih stopenj varke
7	2.0
8	2.2
9	2.5
10	2.7
11	2.9
12	3.1
13	3.3
14	3.5
15	3.7
16 in več	4.0

Ob rabi teh tabel je zanemarjati ulomke ene saharometriške stopnje do vštevši 0.50, večje ulomke pa je šteti za celo stopnjo.

Po tem odbitku ostajajoči ostanek je primerjati z naznanjenim številom hektolitrskih stopenj ekstrakta. Ako se pokaže napram naznanilu večji izdelek, ki presega 5 odstotkov, je napraviti izvid; ako se pokaže večji izdelek, ki presega 10 odstotkov, je razen tega napraviti dohodarstveno ovadbo.

Ovedene in izračunjene podatke je vpisati v ovedbeni vpisnik in v primeru ustrežno nadpisom razpredelkov.

Takoj po uradnem obravnavanju poskusa navadne kontrole je enako obravnavati poskus superkontrole, ki se je v teku uradne ovedbe varke vzel iz shranke 3.

- i) Potem, vsekakor pa še le, ko se je popolnoma izpraznila ponev, je osnažiti dovodno cev za poskus. V ta namen se spravi umivalna pipa v svojo lego *D* in se spoji z umivalno baterijo. Snaži naj se s toplo vodo in, če je para na razpolaganje, nato s paro in še enkrat s toplo vodo. Potem je vod izplakniti z mrzlo vodo in cedilo, ki je v ponvi, nadomestiti s ponvinim zamaškom.

Ko je dovodna cev poskusa osnažena, je odpreti pod plombeno zaporo nahajajoči se hmeljni cedilnik in osnažiti njegovo sito, na to je, ko se je zopet vstavilo osnaženo sito, hmeljni cedilnik zapreti in vnovič dati pod uradno zaporo.

Samo kadar je nevarnost, da bi zmrzovalo, ni zapreti hmeljnega cedilnika. Snete dele je v tem primeru hraniti v miznici tehtalne mize, okrov hmeljnega cedilnika oviti z ruto in ga s plombeno zaporo zavarovati, da se ne more posegati vanj.

Nato je kanalovo pipo postaviti v lego *DF*, vstaviti pripadajoči aretovalni klinček in v vmesni legi *D* prekinjeno prelaganje gonilne kljuke, oprostivši vzmetni aretovalni klinček, nadaljevati do vmesne lege *E*.

Potem je umivalno pipo spraviti v njeno lego *E* in cev stalnico poplakniti s toplo vodo. Izprazniti jo je v podstavljen posodo za samotok s tem, da se ročaj vrtilnega zapaha prostoročno premakne na levo, in sicer potem, ko se je zatik vrtilnega zapaha potegnil kvišku. Za nadaljnje izplaknjevanje cevi stalnice z mrzlo vodo je vrtilni zapah spraviti zopet v njegovo polnilno lego. Vsebinske cevi stalnice se potem izpusti, kakor je prej popisano, v posodo za samotok, ki se je med tem izpraznila.

Časovni ravnalec se vnovič požene in gonilna kljuka se zadnjič preloži za 90 stopenj dotlej, da pride v visoko lego (glavno lego *F*), lega čepiča vrtilnega zapaha, čigar kanal ostane še dalje obrnjen proti posodi za samotok, pa ostane neizpremenjena.

V glavni legi *F* je plombeno zaporo nadežati na shrankinih durih, zatiku vrtilnega zapaha, gonilni kljuki s časovnim ravnalcem vred in na ročni kljuki, nasajeni zopet na ekscentrovem vretenu, ter razporo gonilovega okrova zapreti s pokrovom.

8. Umivalni var za snaženje varilnih posod in vodov, ki je v navadi, ako je obrat dalje časa stal, se mora vsaj tri ure poprej naznaniti finančnemu organu, kateremu je naročeno neposrednje nadzorstvo pivovarne, in pri tem naj veljajo gledé kontrole in ovedbe s kontrolnim merskim aparatom isti predpisi kakor za zglašeno varko, vendar naj izostane tehtanje poskusa in gradovanje.

Takih umivalnih varov se lahko eventualno naredi več zaporedoma, ako se to zdi potrebno vareči stranki. Zato se lahko porabljuje odpadki iz pivovarne, n. pr. sladne cime, sladni prah, tropine ali izkuhan hmelj in ta var se lahko spravi skozi vse vode, vodeče pivno začimbo. Končno pa je nadzorovati in poistiniti njegov odtok v kanal.

Ti umivalni vari se morajo enako kakor pravilne varke zapisovati v ovedbeni vpisnik.

B. Za uradnike superkontrole.

1. Uradna dejanja, ki jih je opravljati redno.

1. Superkontrolo je opraviti vsaj dvakrat v mesecu.

Uradnik superkontrole naj se pred vsem in vsakikrat prepriča, ali je ustrezno predpisom o postavi aparata, in naj natančno pregleda napravljene zapore.

Čas superkontrole je praviloma izbrati tako, da je uradniku superkontrole dana možnost nadzorovati uradovanje organov navadne kontrole, da more, če bi bilo treba, dati pojasnila in nauke.

Poskus pivne začimbe, ki je v poskusni posodi superkontrole, se nikakor ne sme ovedati, dokler se oveda izdelek.

Najprej je sneti uradno zaporo, ki jo je na durih shranke nadela superkontrola, odpreti duri in potem ovedati množino in izlečkovo vsebino poskusa, ki je v shranki, tako, kakor je predpisano za navadno kontrolo. Pred gradovanjem je vso vsebino poskusne posode z mešalno ploščo dodobra premešati tako, da se vsa gošča razdeli enakomerno.

Izpraznjeno posodo je, preden se vstavi, kakor je že povedano, skrbno osnažiti in suho obrisati.

Od časa do časa je te posode temeljito osnažiti s pomočjo razkužila (soda, antiformin).

Ko je ovedba končana, osnažen notranji prostor shranke ter vanj se stekajoča odtočna cev iz cevi stalnice, je duri shranke zopet zapreti in zavarovati. Nadalje je mazalne vase znova napolniti. Uspeh ovedeb je z navedbo številke poskusne posode vpisati v preglednem zaznamku superkontrole, ki ga je pisati po priloženem vzorcu (strogo zaračunljiva tiskovina), ter v primeri. Ta pregledni zaznamek je hkratu z ovedbenim vpisnikom vposlati po službenem potu.

Ako bi se med podatki navadne kontrole in superkontrole pokazale očitvidne razlike, je iskati njih pojasnila in v pregledni zaznamek vzprejeti primerno pripomnjo.

Kar se je opazilo o priliki superkontrole, naj uradnik, ki opravlja superkontrolo, zapiše v svojem dnevniku in v preglednem zaznamku. Ako bi se pokazali nedostatki, ki zahtevajo, da se takoj kaj ukrene, je treba po najkrajšem potu poročati predstojnemu oblastvu.

2. Uradna dejanja, ki jih je opravljati obdobjno.

Uradniku superkontrole je nadalje naloženo, vsaj vsak drugi mesec, ako je obrat dalje časa prekinjen, pa šele, preden se zopet začne obratovati, na naslednji način preskusiti, ali je kakovoštev cevi stalnice še neizpremenjena (preskušnja merske pravilnosti).

Že ob meroskusu kontrolnega merskega aparata se ove, koliko težno množino vode obsega ob določeni temperaturi cev stalnica, napolnjena do gornjega roba in zaprta s stekleno ploščo; ta teža je navedena v meroskusnih listinah aparata.

Da se kontrolira, ali se ta količina ni izpremenila, je v glavni legi *F* (kanalska lega) aparata čepič vrtilnega zapaha, odstranivši plombo na zatiku vrtilnega zapaha, prostoročno spraviti v njegovo na okrovu zaznamovano sklepno lego.

Nato je cev stalnico, odstranivši obrambno kapico, počasi napolniti z vodo tako, da teče čez. Ako bi bilo kaj zračnih mehurčkov, jih je treba pognat v višino s tem, da se rahlo potrka na cev stalnico, in jih s prilivanjem vode odstraniti. Z ravno obrušeno stekleno ploščo je odrgniti vodo, kar je stoji čez, in cev stalnico pokriti; pri tem je paziti na to, da pod stekleno ploščo ne ostanejo zračni mehurčki. Ko je zunanja okolica mesta, na katero se položi ploča, skrbno posušena, je vsebino cevi stalnice odtočiti v poprej podstavljeno, osnaženo, popolnoma

Priloga 6.

suho in tarovano posodo za samotok. Ko se je čakalo dve minuti, da poskus odkaplja, je težo in temperaturo polnitve z vodo ovedeti.

Te poskuse z vodo je opraviti trikrat. Poprečnik ovedenih tež je, oziraje se na merjeno poprečno temperaturo, primerjati s težo, ki se je dognala ob meroskusu in za posamezne temperaturne stopnje v mejah od 7 do 24 stopenj Reaumurja reducirala.

Ako se pokaže, primerjaje tako ovedeno množino vode v cevi stalnici napram množini, ustanovljeni ob meroskusu, $\pm 0,25$ odstotka razlike ali več, je poskušnjo opraviti najprej še dvakrat, in ako ponovljene poskušnje potrdijo uspeh prve poskušnje, je to naznaniti finančnemu oblastvu prve stopnje, da se uvede nov meroskus kontrolnega merskega aparata.

Ako se pokaže razlika $-0,2$ odstotka ali več, tedaj je cev stalnico skrbno in dodobra osnažiti in popreskušnjo ponoviti, ko je cev osnažena.

Po končani preskušnji je zopet nadeti uradno zaporo na vrtilnem zapahu, postaviti obrambno kapo na cev stalnico in jo opremiti s plombeno zaporo.

Pri vsaki drugi preiskavi cevi stalnice po spredaj stoječih odredbah in v primerih, označenih v oddelku II, št. 4, je s strani superkontrole preskušati mersko pravilnost aparata takole:

Ko se je snela odtočna cev kanalove pipe ter nastavek za pritrditev umivalne cevi na umivalni pipi, odstranivši dotične pritrdilne vijake, in ko se je nadomestil s slepim zarobkom, pridejanim aparatu, in cedilo z vijaki pritrdilo v ponvi, se ponev napolni z vodo toliko, da so tri hamova znamenja, narejena o priliki postavljanja aparata, pod vodo.

Nato je vodno gladino v ponvi, odtočivši vodo, natančno vstaviti na ostrico najvišjega znamenja hamovke, potem cev stalnico napolniti in izprazniti v skrbno osnaženo in poprej tarovano suho poskusno posodo, prav tako prostoročno premaknivši vrtilni zapah; pri tem je posebno paziti na to, da se pusti vrtilni zapah dve minuti tako v polnilni kakor tudi v praznilni legi.

Nato je vodno gladino v ponvi vpostaviti na ostrico nižjega in končno na ostrico najnižjega znamenja hamovke, in vsakokrat odtočiti eno polnitev cevi stalnice, kakor je spredaj popisano, ter zapisati temperaturo vode.

Težo vsake teh treh polnitev cevstalnice je ovedeti in poprečnik teh težnih količin primerjati s podatki, dobljenimi ob meroskusu, oziraje se na ovedeno poprečno temperaturo. Ako se pri tem pokaže več nego $\pm 0,5$ odstotka razlike, je najprej ponoviti celo poskušnjo, in ako izid ponovitve soglaša z izidom prve poskušnje, je to naznaniti finančnemu oblastvu prve stopnje, da se uvede nov meroskus.

Uspehe spredaj popisanih preiskav je vpisovati v posebnem zabeležku, narejenem po priloženem vzorcu; zabeležek je skleniti po preteku obratne dobe, toda hraniti ga vsaj do konca naslednjega koledarskega leta v dotičnem podjetju pri ostalih kontrolnih spisih.

Teže dobljenih poskusov je z njihovo temperaturo vred poočititi posamez v pripadajočih razpredelkih zabeležka. V dnevniku uradnika superkontrole je vse v zabeležku izkazane podatke pregledno ponoviti, v preglednem zaznamku za superkontrolo pa je samo kratko navesti, da se je opravilo uradno dejanje.

Ako izostane popreskušnja merske pravilnosti, ker je obrat dalje časa prekinjen, je treba začetek in konec prekinjenega obrata poočiti v razpredelku za opomnje tega zabeležka.

C. Delovanje kontrolnega merskega aparata za pivno začimbo je moteno; ovedbe za silo.

Ako je delovanje kontrolnega merskega aparata moteno, se je ravnati po naslednjih določilih:

Pivovarniški podjetnik, oziroma voditelj obrata je dolžen, vsako zunanjo poškodbo na aparatu ali na podzidku, ki moti delovanje kontrolnega merskega aparata, nemudoma, ko jo je opazil, pismeno v dvojnem izdatku naznaniti finančnemu organu, kateremu je naloženo neposrednje nadzorstvo pivovarne, označivši natančneje poškodbo, ki se je prigodila.

Finančni organ, ki dobi to naznanilo, naj zapiše na obeh izvodih dan in uro vročitve in naj stranki vrne en potrjen izvod. Na podstavi tega naznanila mora imenovani finančni organ brez odloga, privzemši stranko, poistiniti naznanjeno poškodbo in o njej pismeno, ali če je v kraju brzojavna postaja, brzojavno poročati naravnost pristojnemu finančnemu oblastvu prve stopnje. Prav tako je ravnati, če motež v delovanju kontrolnega merskega aparata opazijo nadzorni organi sami, dokler so v pivovarni.

V poročilu je vrsto moteža tako označiti, da se more spoznati, kaj je treba ukreniti, da se odpravi motež. Ako bi bilo treba izmenjati kak poškodovani del aparata, ga je natančno oznameniti, omenivši tisto znamenje, ki ga ima dotični del v sprednjem popisu.

Finančno oblastvo prve stopnje je dolžno takoj, ko dojde naznanilo o motežu, vsakikrat ukreniti, kar je potrebno, v prvi vrsti odposlati uradnika superkontrole v dotično pivovarno, da odpravi motež.

Novi aparatovi deli se smejo vstavljati samo s posredovanjem uradnika superkontrole.

Izvemši nekatere posebne primere, glede katerih se je držati v točki 3 tega oddelka ločeno navedenih določil, je dognati množino izdelane začimbe, ako nastopijo motenja v normalnem delovanju aparata, praviloma po naznanilih hamovke tako, kakor je navedeno pod 1.

V tistih primerih pa, v katerih je neoviran dotok in odtok poskusov zadrževan samo zaradi tega, ker je moteno gonilo aparata, merska pravilnost aparata pa ni trpela, je dobivati poskuse s prostoročnim poganjanjem vrtilnega zapaha po določilih, navedenih pod 2.

1. Ovedba za silo po naznanilu hamovke.

Preden se začne odcejati dotična varka, je iztok poskusne dovodne cevi zamašiti s ponvinim zamaškom, da se zabrani odtok začimbe skozi kanalovo pipo.

Izdelano pivno začimbo je dognati tako, da se opravi pod lit. A, točka 7, lit. d, zaukazana začasna ovedba s hamovko in da se začimba gradije. S pomočjo predpisanega seznanika o naznanilih hamovke je iz poprečnika podatkov, vpisanih med rednim delovanjem kontrolnega merskega aparata, ovedeti, katera polnitev ponve ustreza ovedenemu naznanilu hamovke.

Gradovalni poskus je vzeti neposrednje po ovedbi naznanila hamovke tako, da se vzamejo z zajemalnico z dolgim držajem vsaj tri polne žlice iz različnih plasti ponvine vsebine (dno, sredina in površina) in se skozi sitast lijak vlijejo v pripravljeno, poprej z začimbo dotičnega vara izplaknjeno poskusno posodo. Napolnjeno posodo je takoj pokriti s pokrovom.

Ako bi ne bilo zadostnega števila podatkov prejšnjih začasnih ovedb, da bi se dognala množina, je ovedeno naznanilo hamovke nemudoma naznaniti c. kr. komisiji za postavljanje aparata na Dunaju, da izračuni in naznani izdelano množino.

2. Dobivanje poskusa s prostoročnim poganjanjem vrtilnega zapaha.

Spredaj ozamenjeno dobivanje poskusov se more iz razlogov aparatove konstrukcije izvesti samo s pogojem, da je vrtilni zapah prostoročno premičen in da samogibno držana lega kanalove pipe dopušča neoviran dotok in odtok poskusov.

V normalnih razmerah ta dva pogoja ne nastopita hkratu, torej se more omenjena ovedba za silo uporabljati samo v primerih, omenjenih v točki 3, β in γ, takoj ko je nastopil motež. Prostoročno poganjati vrtilni zapah je moči kar tako samo v vmesni legi E in v glavni legi F aparata; v vseh ostalih legah je ustaviti delovanje zapore vrtilnega zapaha, držé se v točki 3 a predpisanih pogojev.

Preden se izvrši ovedba za silo, je spraviti kanalovo pipo ter umivalno pipo v lego A, jo fiksirati v tej legi z aretovalnim klinčkom in jo dati pod zaporo navadne kontrole. Ovedbo za silo je izvršiti takole:

Posoda za samotok se postavi na stojalo, nato je spraviti vrtilni zapah, ko je dvignjen zatik, v njegovo polnilno lego in ga celo minuto pustiti v tej legi; potem je ročaj vrtilnega zapaha pomakniti na levo do naudarka. V tej legi mora vrtilni zapah ostati eno minuto. Ko se je odstranila polna posoda za samotok, se postavi na njeno mesto tarovana posoda za poskus navadne kontrole in se, kakor je zgoraj popisano, v drugič napolni in izprazni cev stalnica. Tako dobljeni poskus je dati v podstavo nadaljnjemu ravnanju za uradno ovedbo.

Poskus superkontrole se v tem primeru ne dobiva.

3. Ako je moteno delovanje zapore na daljavo.

a) Obča določila.

Posegati vmes na zaporah II in IV je pridržano edino le uradniku superkontrole.

Posegati vmes na zaporah I in III smejo organi navadne kontrole tedaj, ako se zaporni organ ponve, oziroma vrtilni zapah ne more pravočasno samogibno oprostiti, ker je poškodovan dotični vod na daljavo ali pogonski mehanizem aparata.

Dokler je obrat moten, mora na mesto samogibno delujoče zapore stopiti plombena zapora.

Posegati je takole:

Na zapori I. Vodilo zaporne zagozde, ki je nameščeno na zapornem organu ponve ali na sestavini, z njim nepremakljivo zvezani, je odstraniti, ko se je snela plombena zapora superkontrole, in zaporno zagozdo spraviti iz področja mesta, kamor se posega. Kako se naj to zgodi, je razvidno iz zapisnika o izvidu dotičnega podjetja.

Na zapori III. Posegati je slično kakor pri zapori I, samo z razliko, da je na vrtilni zapah z vijakom pritrjeni zarobek 61 sneti, ko se je odstranila plombena zapora, in zaporno zagozdo potem potegniti nazaj.

b) Posebni primeri, da je delovanje moteno.

α) Ako se samogibno fiksiranje zapore II v teku prestavljanja aparata iz glavne lege F v glavno lego A iz katerega koli razloga ne odpravi, je iztok poskusne dovodne cevi takoj zamašiti s ponvinim zamaškom in uradno ovedeti izdelek držé se načina, zaukazanega v točki 1 tega oddelka;

β) ako se je v teku ovedbe motil gonilni mehanizem, je ustaviti vpliv zapore III in nadaljevati ovedbo po točki 2 tega oddelka;

γ) ako se je zamudilo preložiti kanalovo pipo v vmesni legi D v DF , je preložba pogonske kljuke do lege F ovirana, ker je zapora II samogibno vnovič posegla vmes. Umivati je, kakor je predpisano, izdelek naslednje varke pa je uradno ovedati po točki 2 tega oddelka dotlej, da uradnik superkontrole odpravi motež.

Biliński s. r.

Dodatek.

Predpis za plombiranje.

Aparat Waldek & Wagner.

a) Plombeno zaporo navadne kontrole je nadeti:

	Število plomb
1. Na kljuki ekscentrovega vretena	1
2. " " časovnega ravnalca	1
3. " zatiku vrtilnega zapaha	1
4. " desnem durinem tečaju shranke za poskusno posodo	1
5. " hmeljnem cedilniku	1
Vsota	5

b) Plombeno zaporo superkontrole je nadeti:

1. Na 4 temeljevih vijakih	2
2. " 2 pritrdilnih vijakih gonilovega okrova	2
3. " 4 " " stojala vrtilnega zapaha	2
4. " 4 " " pokrova ročne luknje	1
5. " 6 " " " vstavka	1
6. " 4 " " " ekscentrovega okrova	1
7. " 4 " " " zaporne plošče časovnega ravnalca	1
8. " 4 " " " obrambne kape vrtilnega zapaha	1
9. " 4 " " " " kanalove pipe	1
10. " 4 " " " " umivalne pipe	1
11. " zaplati zaporne kape cevi stalnice	1
12. " 2 pritrdilnih vijakih tečajevega kozla ekscentrovega vretena	1
13. " členku kljukinega droga	1
14. " zagozdi, ki spaja ploščo z razporo z ekscentrovim vretenom	1
15. " levem durinem tečaju shranke za poskusno posodo	1
16. " gornjem zarobku shranke za poskusno posodo	1
17. " 2 zarobkih hmeljnega cedilnika	2
18. " 2 " kanalove pipe	2
19. " 2 pritrdilnih vijakih prevodila med kanalovo pipo in umivalno pipo	1
20. " zveznem zarobku med odtokom kanalove pipe in shranko	1
21. " " " " umivalno pipo in stojalom vrtilnega zapaha	1
22. " vodilnem zarobku zapore III	1
23. " holandskem zavoju vodila zapore I	1
24. " " " " " III	1
25. " obrambni kapi spiralne vzmeti na spodnji vodilni zagozdi zapore II	1
Vsota	30

nadalje v zapisniku o izvidu navedene zapore, ki jih je namestiti od primera do primera na zapornem organu ponve in na vodu zapore I.

Priloga 1

(k oddelku III A).

Dežela: . . . . . Kontrolno okrajno vodstvo finančne straže: . . . . .

Finančni okraj: . . . . . Oddelek finančne straže: . . . . .

Pivovarna . . . . . v . . . . . p. št. . . . .

Obratna doba 19 . . . . .

Ovedbeni vpisnik št. . . . . (tekoča številka)

navadne kontrole

za ponev št. . . . . , opremljeno s kontrolnim merskim aparatom za pivno začimbo

št. . . . .

za

mesec . . . . . 19 . . . . .

Mesečni sklep.

Ovedeni izdelek	Hektolitriških stopenj ekstrakta	Naznanilo štela	Štev.
v mescu 19		začetkom	} mesca . . . . . 19 . . . . .
v času od 1. dne septembra 19 . . . . . do		koncem	
skupaj		Opravljene preložbe	Število
		od tega odpade na:	
		ovedene varke	
		umivalne vare	
		. . . . .	
		. . . . .	

Parafrirano po . . . . . pol.

Podpis:

Strogo zaračunljiva tiskovina.

Veliki koncept.

Gradovanje.				Množina s pomočjo aparatovih tabel preračunjenih hektolitriških stopenj ekstrakta	Odbitek		Ovedeni izdelek od- števi odbitek v V primeri k priglasitvi več v	Z izvidom predpisana pivarina		Naznamilo štela po končani ovedbi	Opomnja	Ura in minuta odhoda finančnih organov	Podpis	
števila normalnega saha- rometra	neposrednje čitanje na vre- tencu	temperatura poskusa po ° R.	resnična vsebina ekstrakta po tabeli III		%	množina v hektolitriških stopnjah ekstrakta		hektolitriških stopnjah ektrakta	K					h
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31

Priloga 3

(k oddelku III A).

Dežela: . . . . .

Pivovarna: . . . . .

Finančni okraj: . . . . .

Zabeležek tablet za konserviranje.

Prejem			Poraba po enega kosa				Izračitev ekonomatu			Opomnja (obračun koncem mesca)
dan	številka proti- pisa	število kosov	številka kontrol- nega merskega aparata	številka poskusne posode	d a n		dan	porab- ljeni	nerabni	
					vložbe	katerega ga vza- mejo ven organi				
						navadne kontrolne		super- kontrolne	kosi	

Priloga 4

(k oddelku III A).

Dežela: . . . . .

Finančni okraj: . . . . .

Zvezek št. . . . .

Pivovarna . . . . .

Manuale.

Obratna doba 19 . .

Kontrolni merski aparat št. . . .

Ponev št. . . .

Naznanilo štela:

Poskusna posoda št. . . superkontrolle kosmata teža . . . . g tara . . . . g

Začasna ovedba, naznanilo na hamovki: . . . . mm

Boleta št. . . : zglášenih . . hektolitrov po . . . saharometrskih stopenj = . . . hektolitrskih stopenj izlečka
 5⁰/₀ davka prosta razlika = . . . " " "

skupaj . . . hektolitrskih stopenj izlečka.

Ovedba poskusa navadne kontrole.

Poskusna posoda: tara . . . . g Gradovanje: naznanilo . . . . % Naznanilo temperature . . . . °R.
 kosmata teža . . . . g popravek — . . . . " " "
 čista teža . . . . g . . . . " " " temperatura: . . . . °R.

Redukcija na 14 °R. . . .

Resnična izlečkova vsebina . . . . %

I z r a č u n.

1. Volumen poskusa:

tabela I teža poskusa

$$\dots \times \dots =$$

$$= \dots \text{ cm}^3$$

$$\frac{\dots}{1000} = \dots \text{ l.}$$

2. Razmerna številka:

Volumen poskusa za namen interpolacije na 3 decimalke okrajšan = ... l

razmerna številka za . . . l = ...

" " " . . . l = ...

razlika = ...

$$\frac{\dots \times \dots}{10} = \dots$$

Razmerje za . . . l = ...

prišteví

odšteví

vsota

razlika . . . .

iskana razmerna številka = ...

3. Volumen ponvine polnitve:

Volumen poskusa razmerna številka

$$\dots \times \dots =$$

$$= \dots \text{ l}$$

$$\frac{\dots}{100} = \dots \text{ hl}$$

okroglo . . . . hl.

4. Hektolitrske stopnje izlečka:

Hektolitrov izlečkova vsebina

$$\dots \times \dots =$$

$$= \dots \text{ hektolitrskih stopenj}$$

okroglo . . . . hektolitrskih stopenj.

5. Odbitek:

Hektolitrskih stopenj odbitni odstotek

$$\dots \times \dots =$$

$$= \dots$$

$$\frac{\dots}{100} = \dots \text{ hektolitrskih stopenj.}$$

6. Ovedene hektolitrske stopnje . . . .

odbitek . . . .

vštevni izdelek . . . . hektolitrskih stopenj
 nasproti . . . . " "

Presežek . . . . hektolitrskih stopenj

nanje pripadajoča pivarina . . K . . h.

Priloga 5

(k oddelku III A.)

Dežela: . . . . . Kontrolno okrajno vodstvo finančne straže: . . . . .
Finančni okraj: . . . . . Oddelek finančne straže: . . . . .

Seznamek

milimetrskih naznanil na hamovki in ustrežajočega ponvinega
volumna

za pivovarno: . . . . .
kontrolni merski aparat št. . . . .

Priloga 6

(k oddelku III B).

Dežela: . . . . . Kontrolno okrajno vodstvo finančne straže: . . . . .

Finančni okraj: . . . . . Oddélek finančne straže: . . . . .

Pivovarna . . . . . v . . . . . p. št. . . . .

Obratna doba 19

Mesec . . . . . 19 . . . . .

Pregledni zaznamek

superkontrole.

V zgoraj imenovani pivovarni se rabi . . . . kontrolni(h) merski(h) aparat . . . . za pivno
začimbo, in to:

na ponvi št.	kontrolni merski aparat št. . . . .
" " " " " "	" " " " " " . . . . .
" " " " " "	" " " " " " . . . . .
" " " " " "	" " " " " " . . . . .
" " " " " "	" " " " " " . . . . .

Parafirano po . . . . pol.
Strogo zaračunljiva tiskovina.

Veliki koncept.

U s p e h o v e d b e

Čas prihoda v pivovarno		Stanje obrata v zraven omenjenem času	številka kontrolnega merskega aparata	Ovedba teže				Gradovanje				množina s pomočjo aparatovih tabel preračunjenih hektolitrskih stopenj ekstrakta		
				številka	naznaništela	številka	kosmata teža	tara	čista teža poskusa v gramih	številka saharometra	neposrednje čitanje na vretencu		temperatura poskusa v ° R.	resnična vsebina ekstrakta po tabeli III
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		

superkontrole				Napoved drugih opravljenih uradnih dejanj in opazovanj	Ura in minuta odhoda	Podpis
odbitek		ovedeni izdelek odštevši odbitek v hekto- litrskih stopnjah ekstrakta	številka bolete tiste varke, od katere izvira ovedeni poskus		uradnika superkontrole	
%	množina v hekto- litrskih stopnjah ekstrakta					
14	15	16	17	18	19	20

Priloga 7

(k oddelku III B).

Zabeležek

o obdobji popreskušnji merske pravilnosti kontrolnega merskega aparata za pivno začimbo št. . . . . k ponvi št. . . . ., ki je postavljen v pivovarni v . . . . ., ter o obdobji preiskavi njegove cevi stalnice.

Obratna doba . . . . .

Dan, katerega se opravi uradno dejanje	Oznamenilo opravljenega urad- nega dejanja	Kosmata	Tara	Čista	Temperatura poskusov	Poprečna čista teža
		teža posameznih poskusov				
1	2	3	4	5	6	7

Poprečna temperatura	Ob meroskusu dognana teža (ustrezajoče vrednosti tabel)	Absolutna razlika med težami, navedenimi pod 7 in 9	Pod 10 navedena razlika, izražena v odstotkih	Opomnja	Podpis uradnika superkontrole
8	9	10	11	12	13

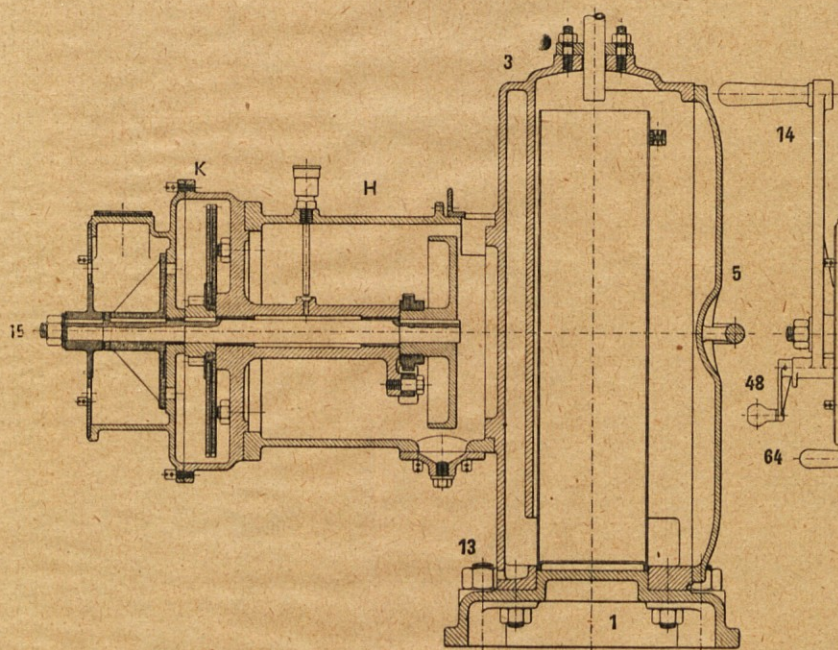

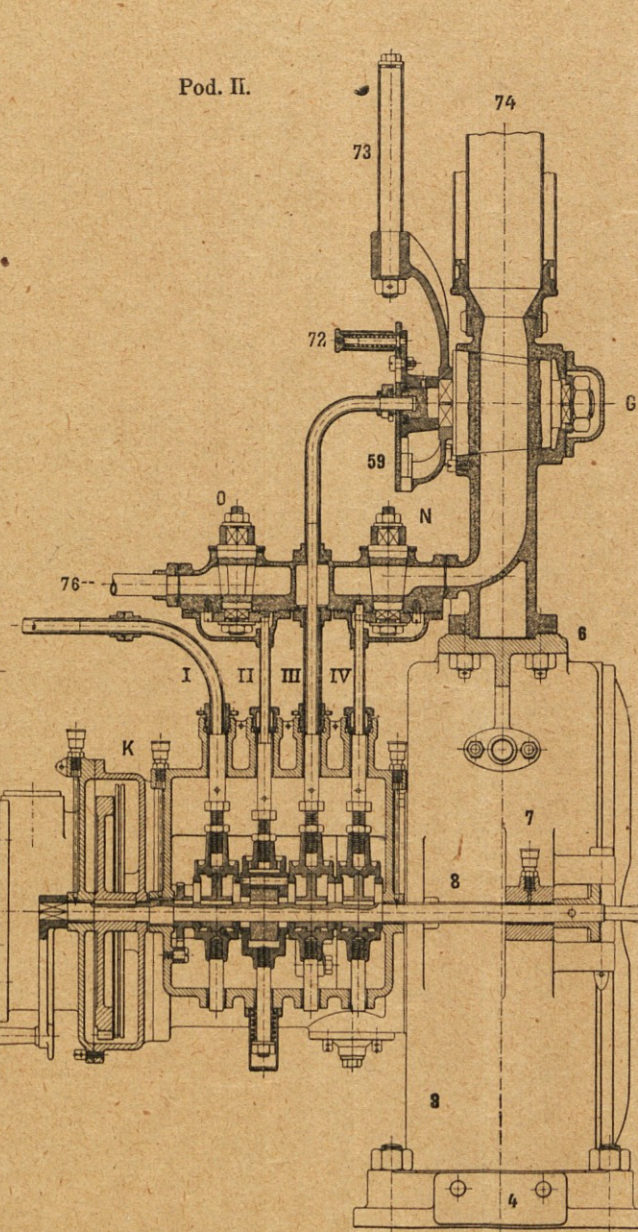

Kontrolni merski aparat za pivno začimbo
Waldek & Wagner.

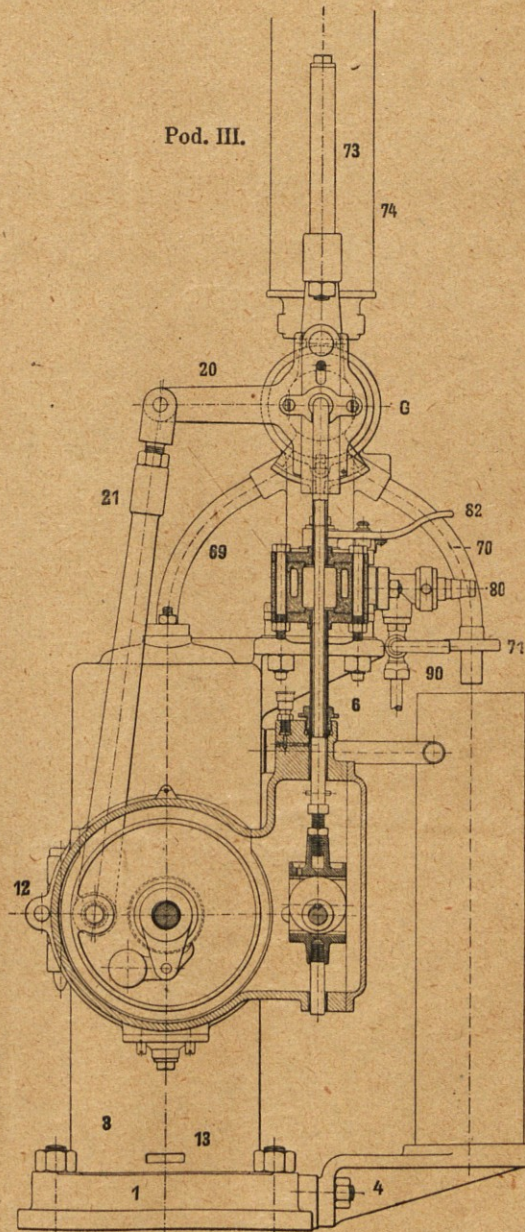
Pod. I.

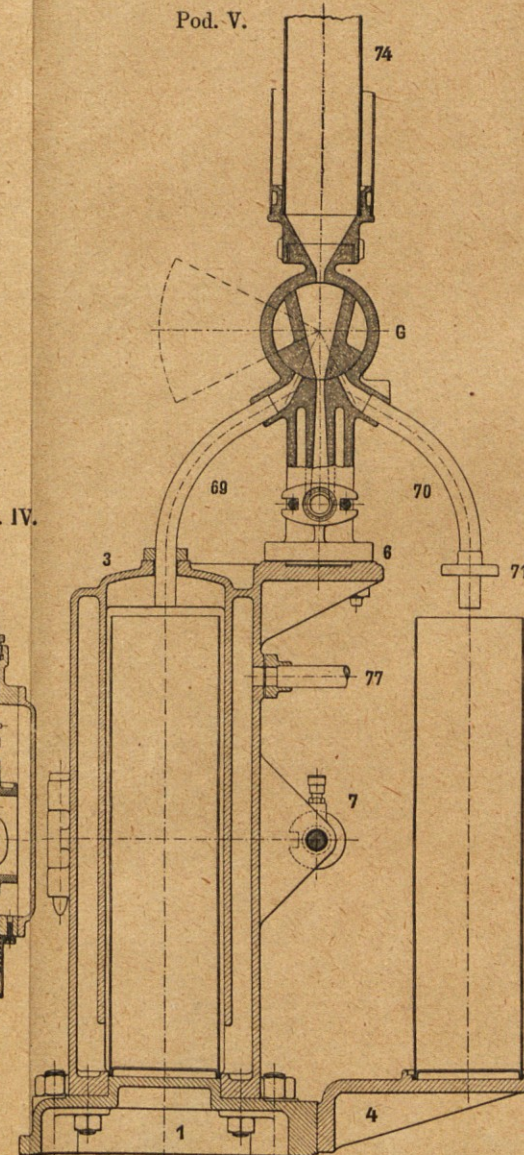
Pod. II.

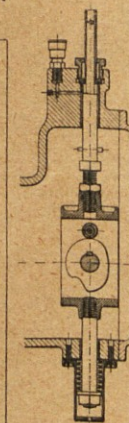
Pod. III.

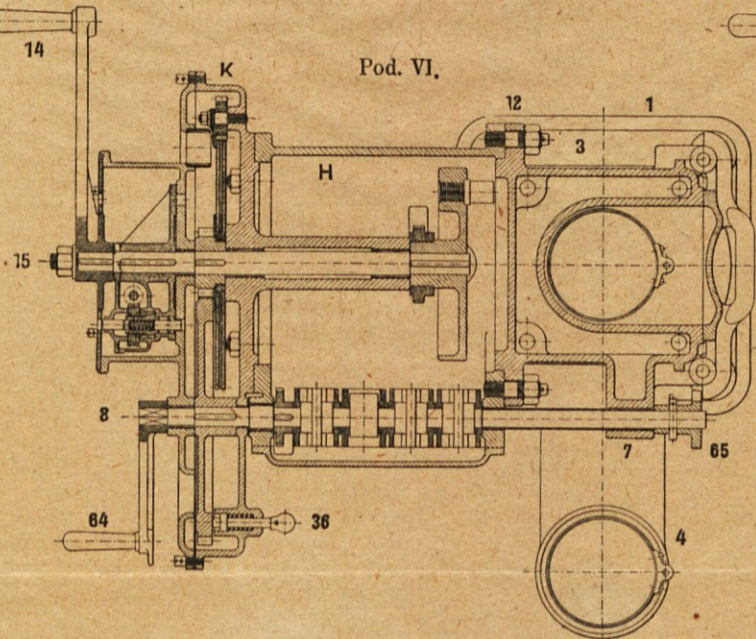
Pod. V.

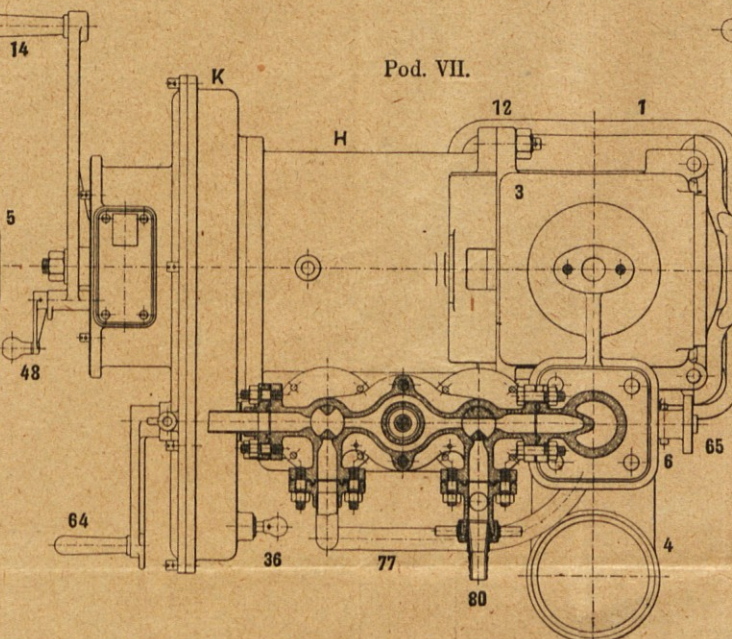
Pod. IV.

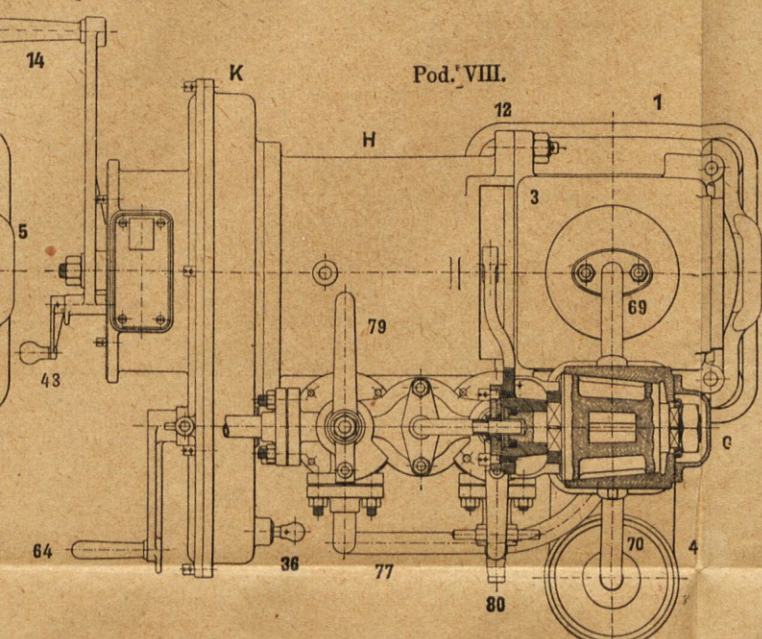
Pod. VI.

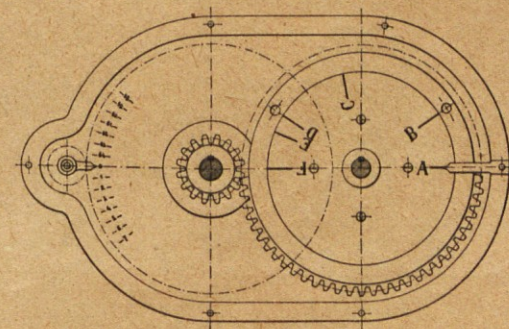
Pod. VII.

Pod. VIII.

Pod. IX.

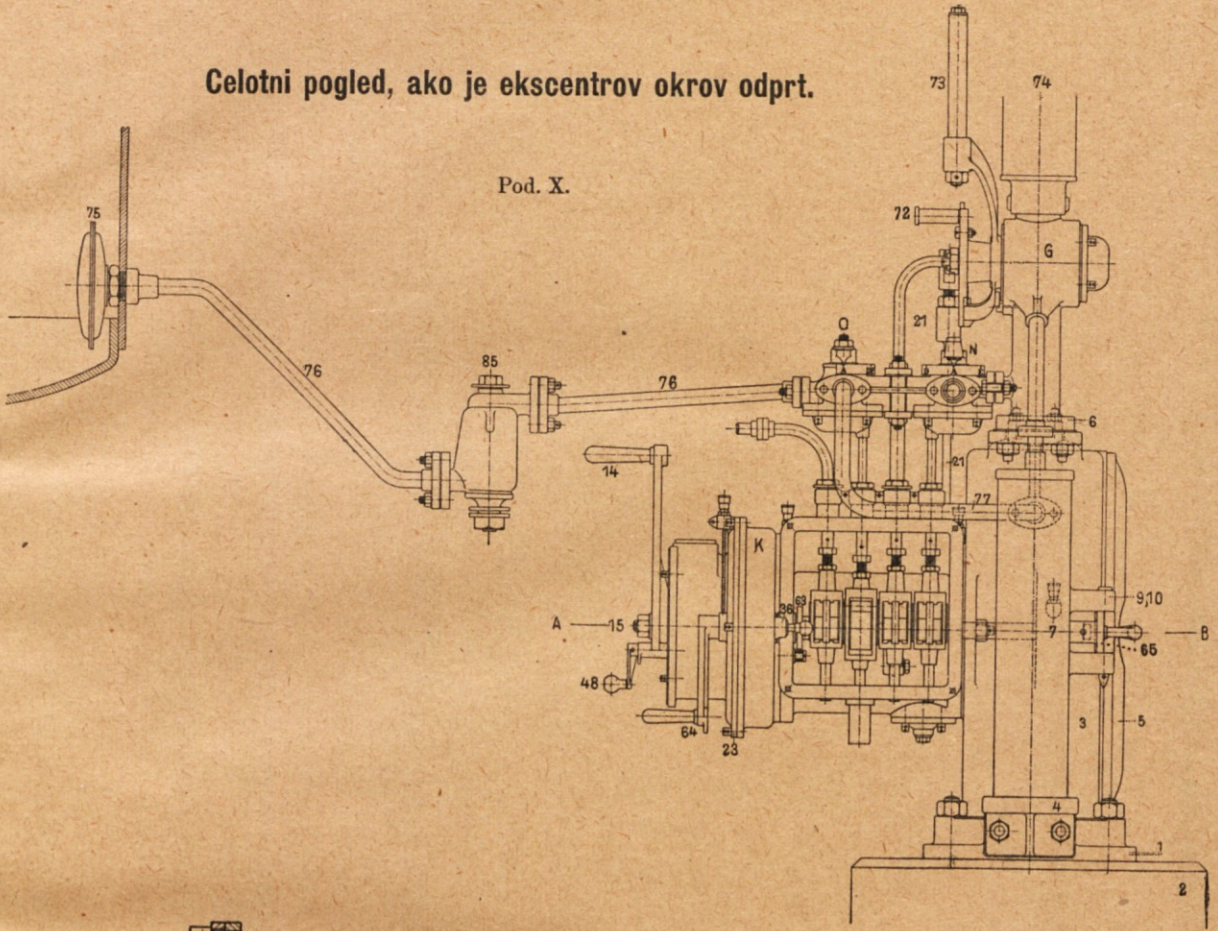

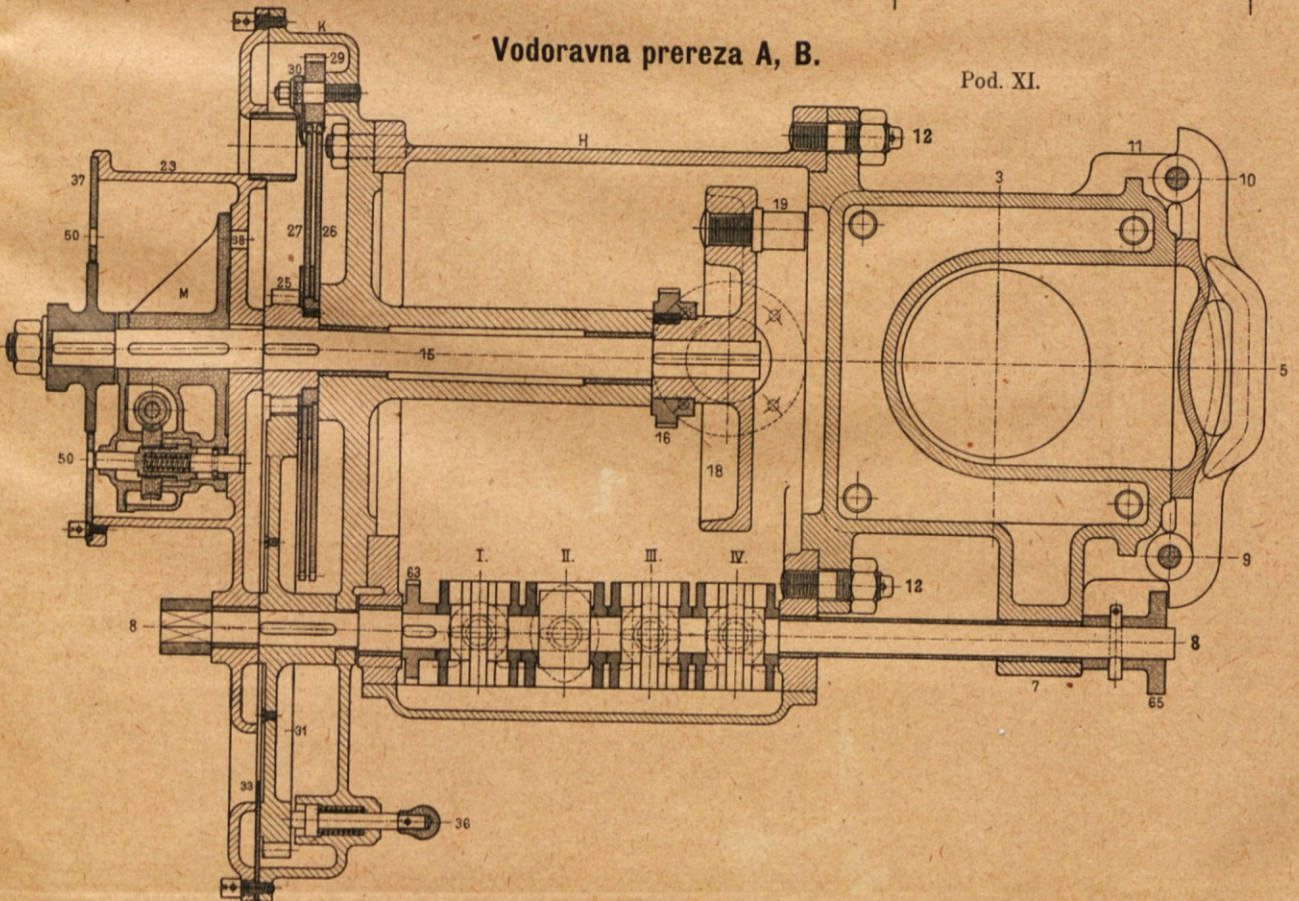
Celotni pogled, ako je ekscentrov okrov odprt.

Pod. X.

Vodoravna prereza A, B.

Pod. XI.

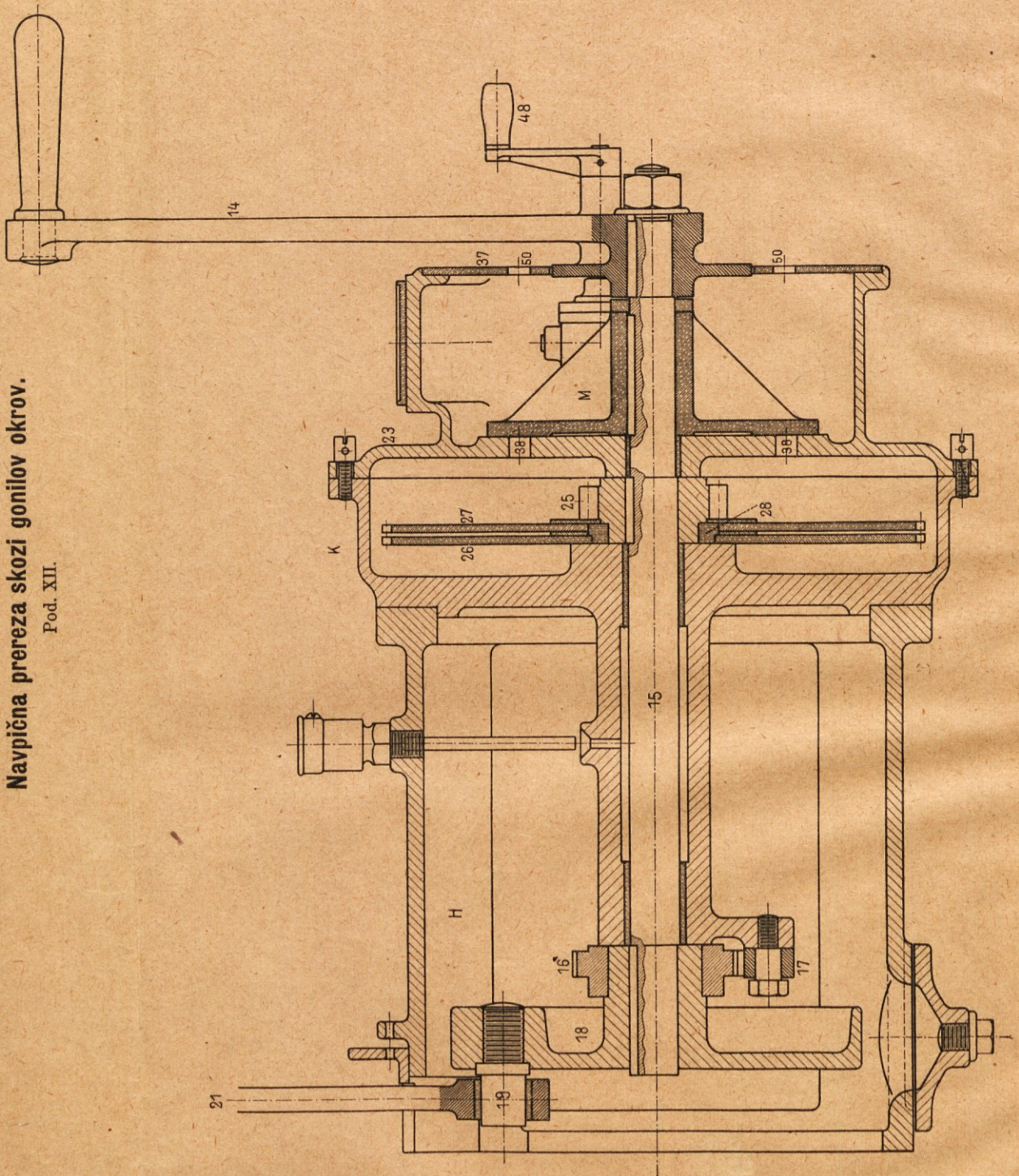

Navpična prereza skozi gonilov okrov.

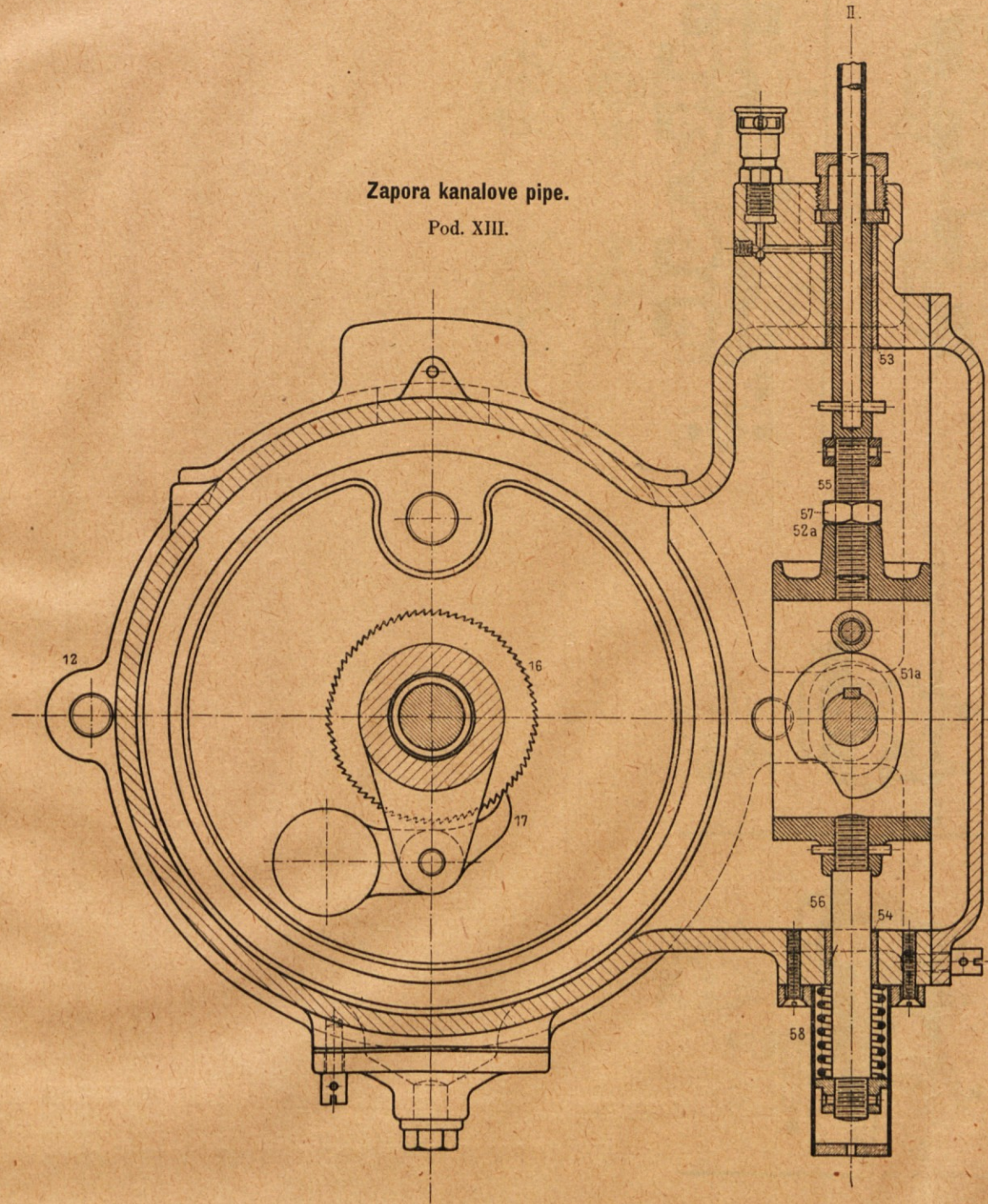
Pod. XII.

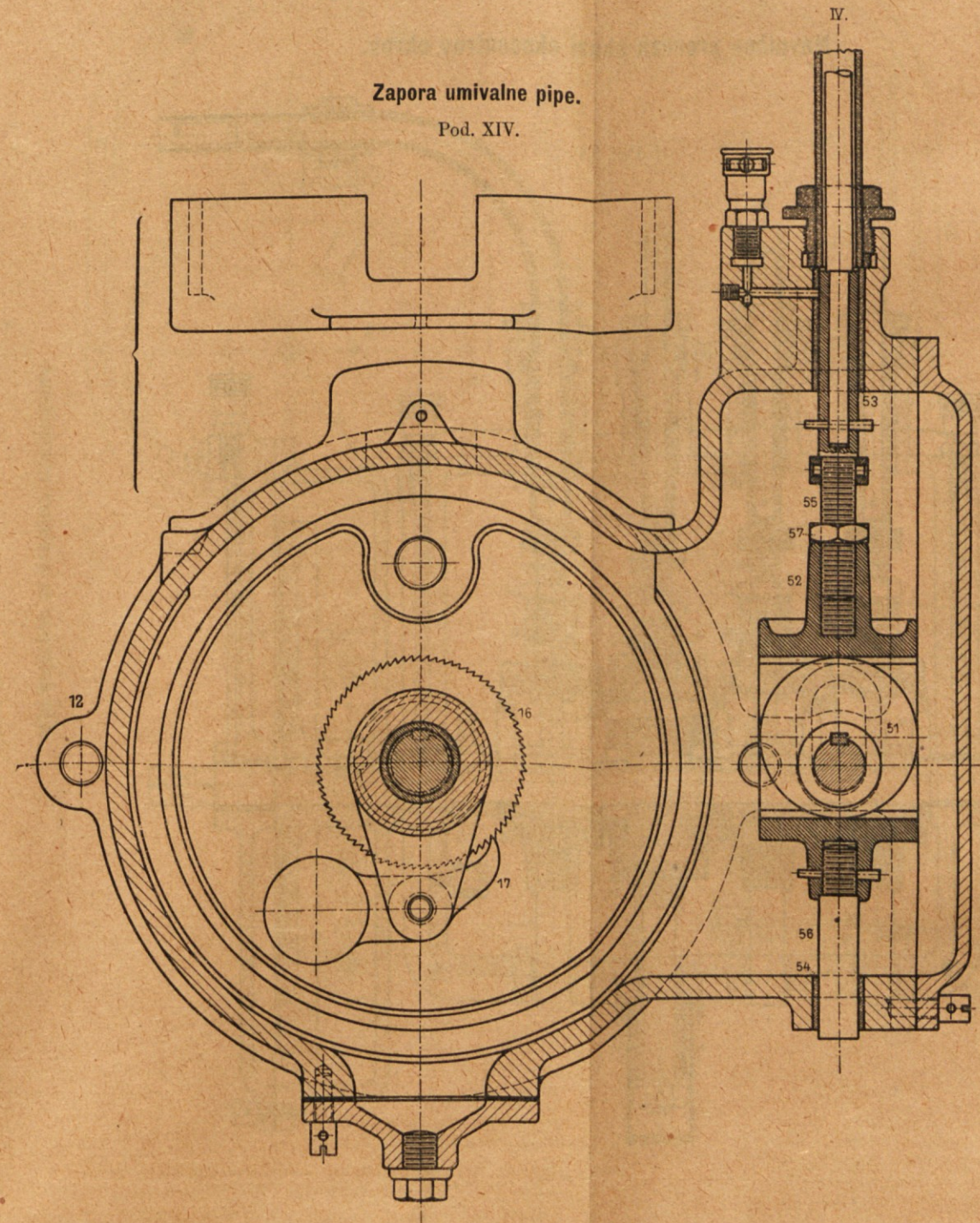

Navpična prereza skozi gonilov in ekscentrov okrov.

Zapora kanalove pipe.
Pod. XIII.

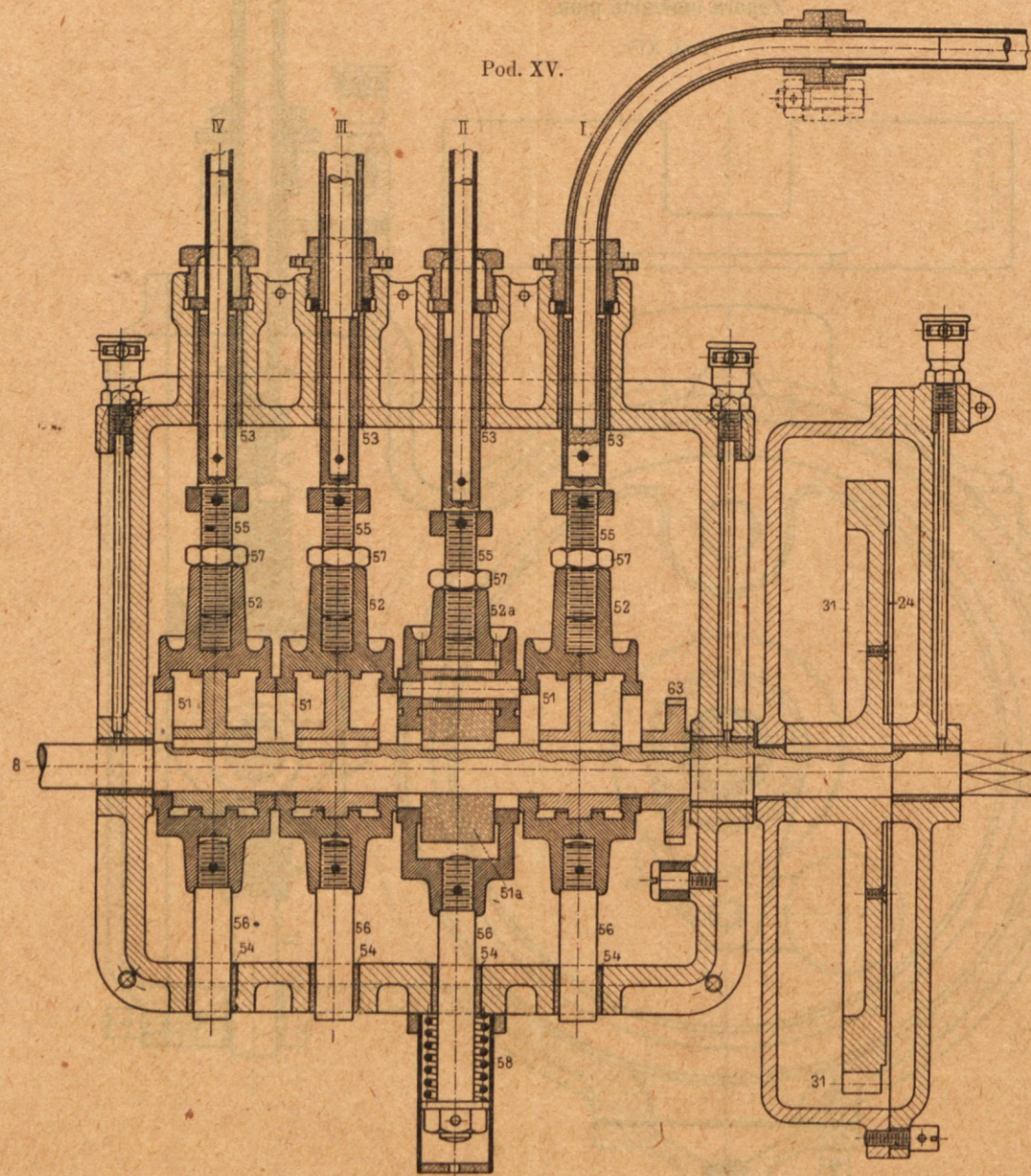

Zapora umivalne pipe.
Pod. XIV.

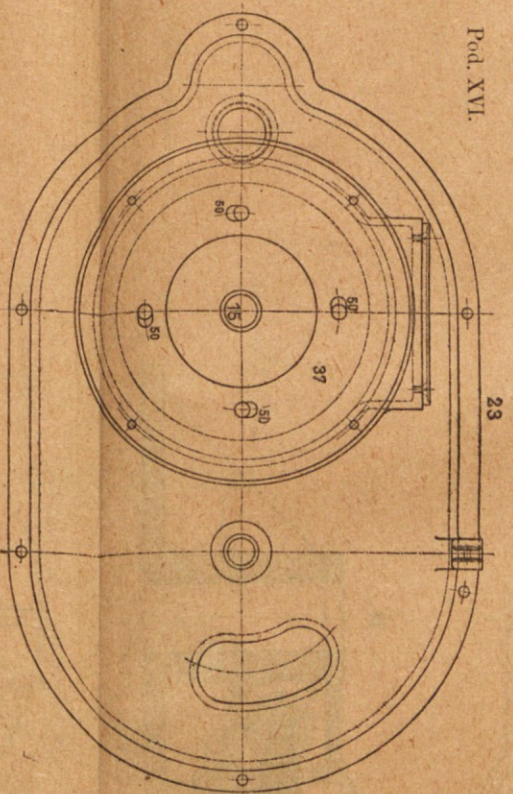

Navpična prereza skozi ekscentrov okrov.

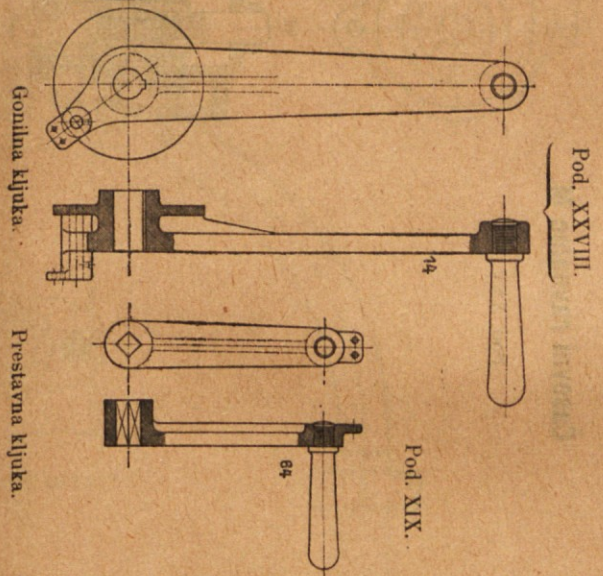

Pokrov in vstavek.

Pod. XVI.

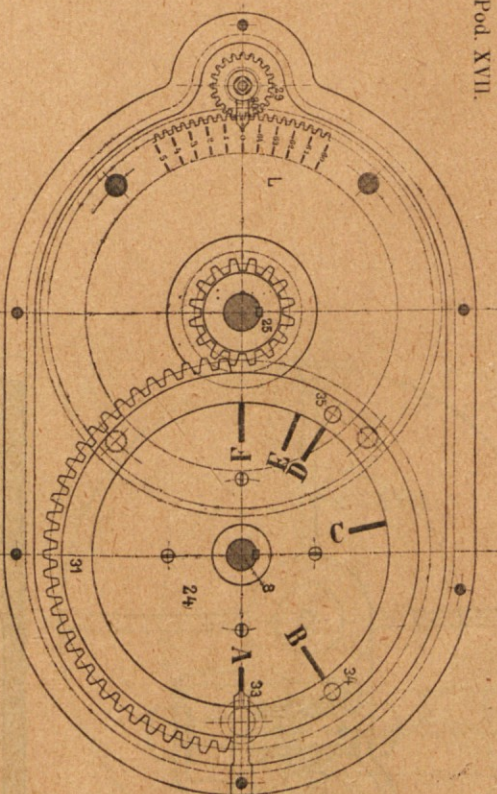

Pod. XXVIII.

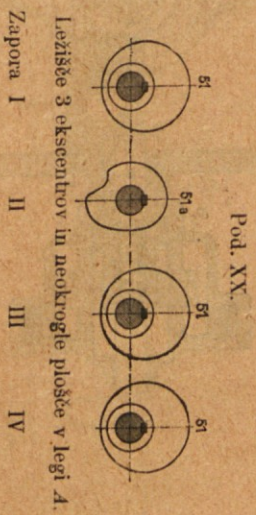
Pod. XIX.

Gonilna kljuka.

Prestavna kljuka.

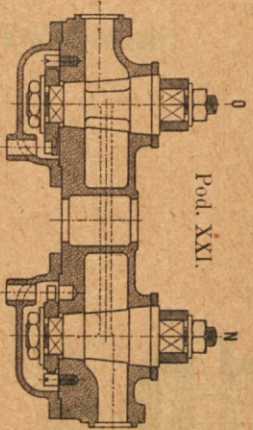
Pod. XVII.

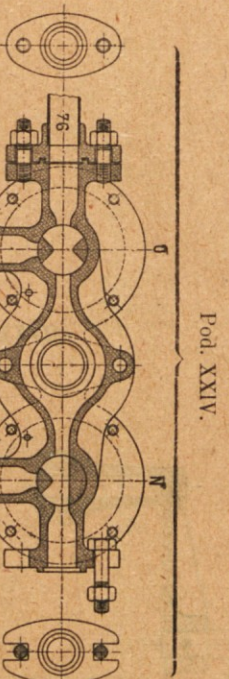
Pod. XX.

Ležišče 3 ekscentrov in neokrogle plošče v legi A.
Zapora I II III IV

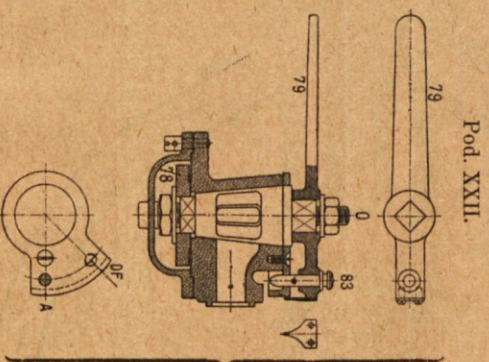
Kombinirana kanalova in umivalna pipa.

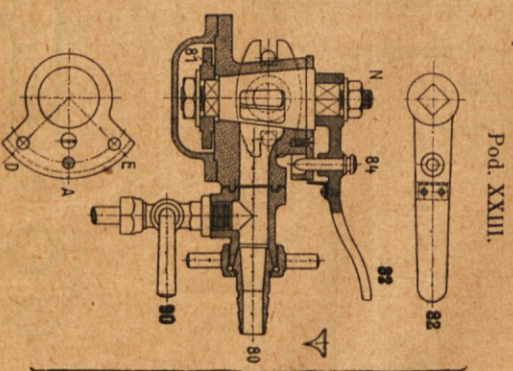
Pod. XXI.

Pod. XXIV.

Pod. XXII.

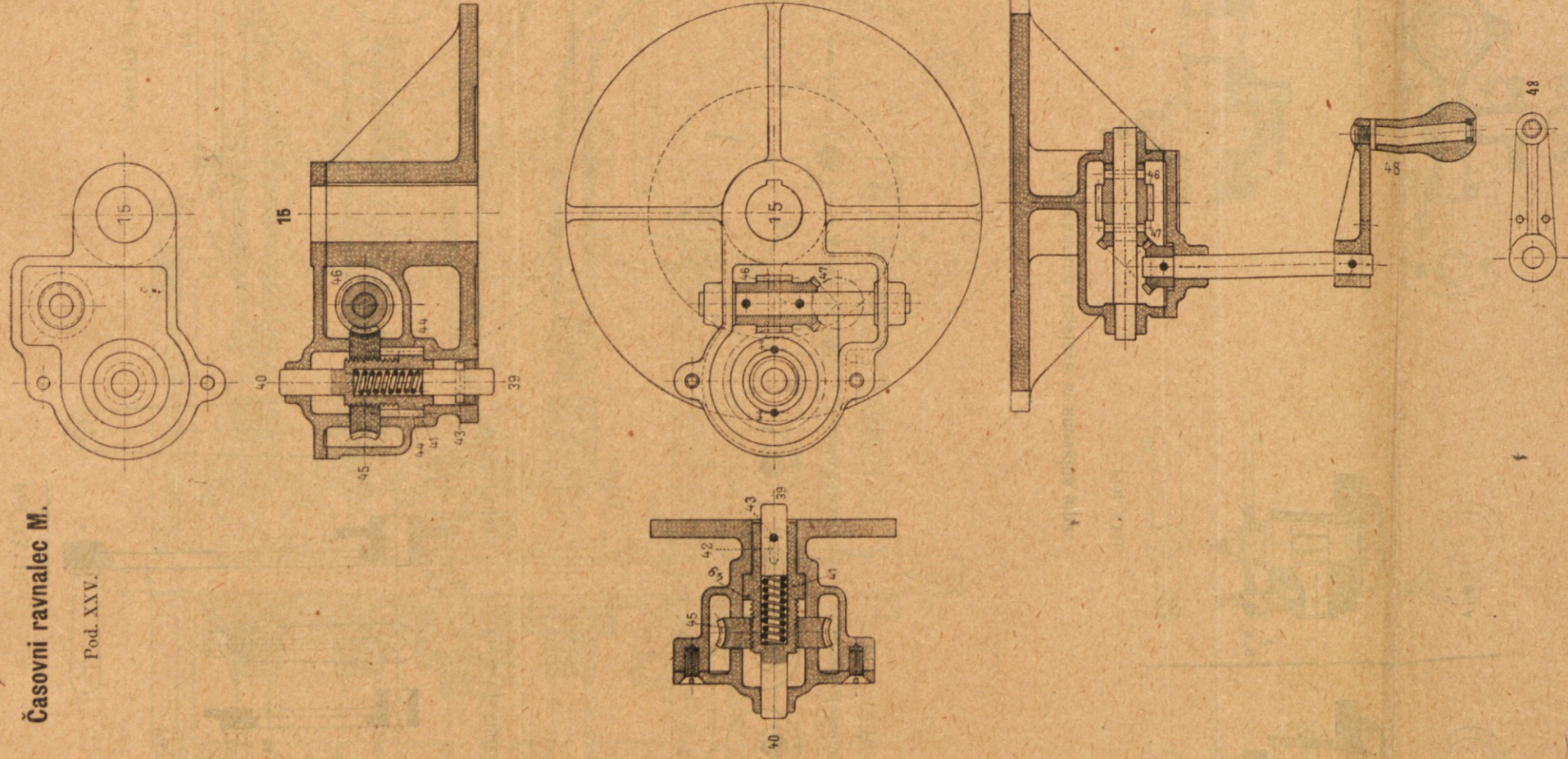

Pod. XXIII.

Časovni ravnalec M.

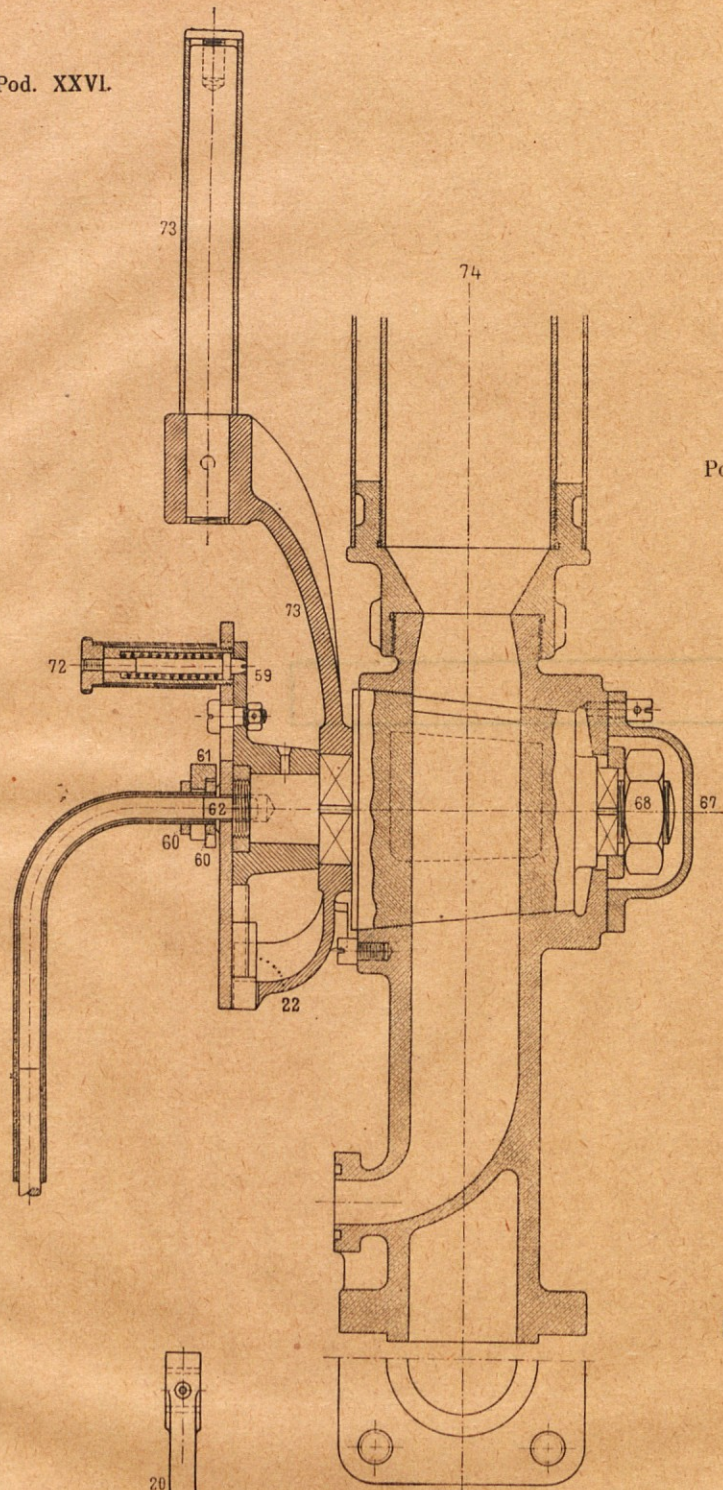
Pod. XXV.

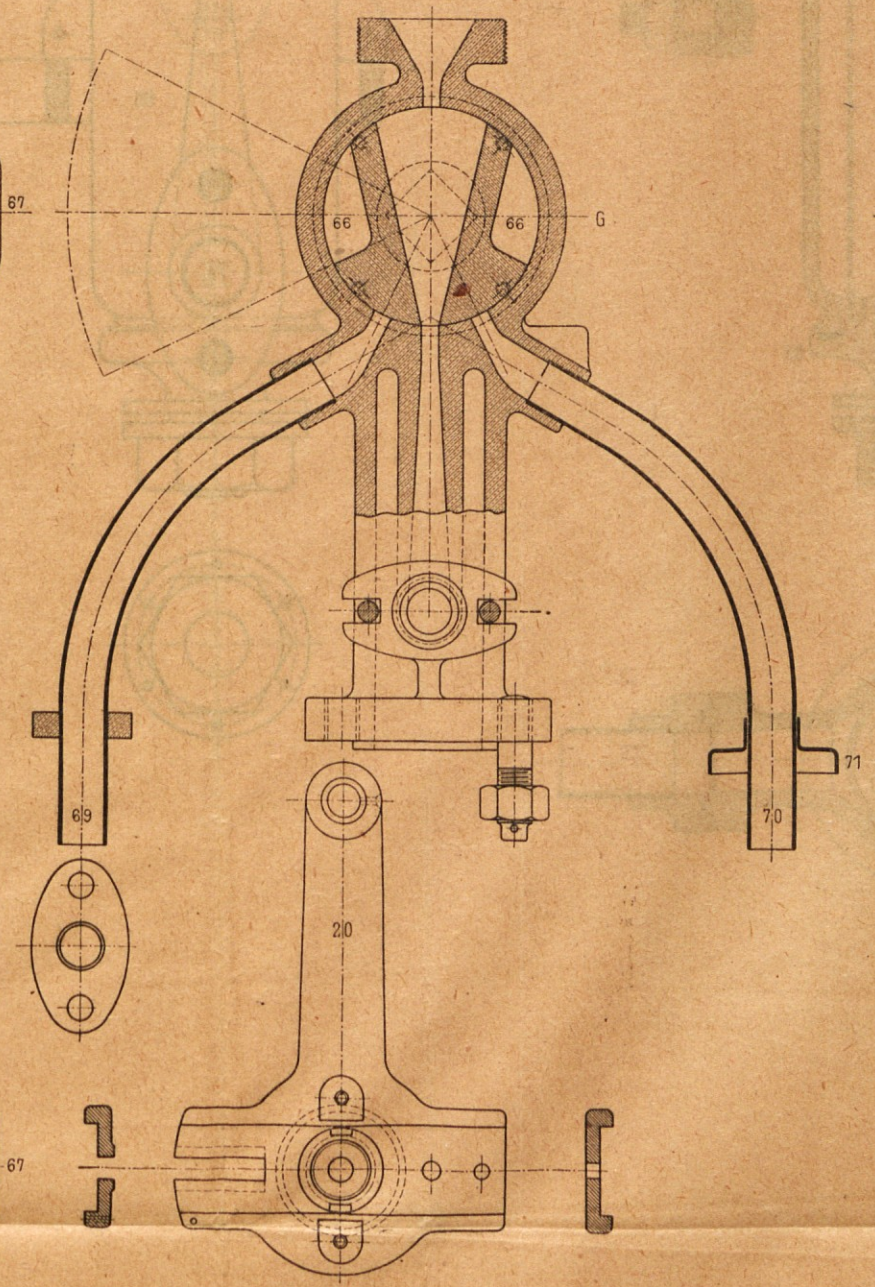

Vrtilni zapah.

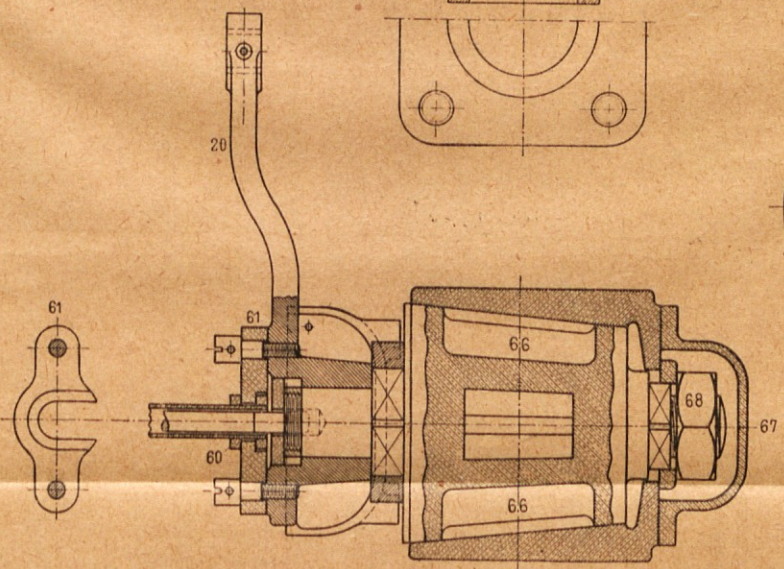
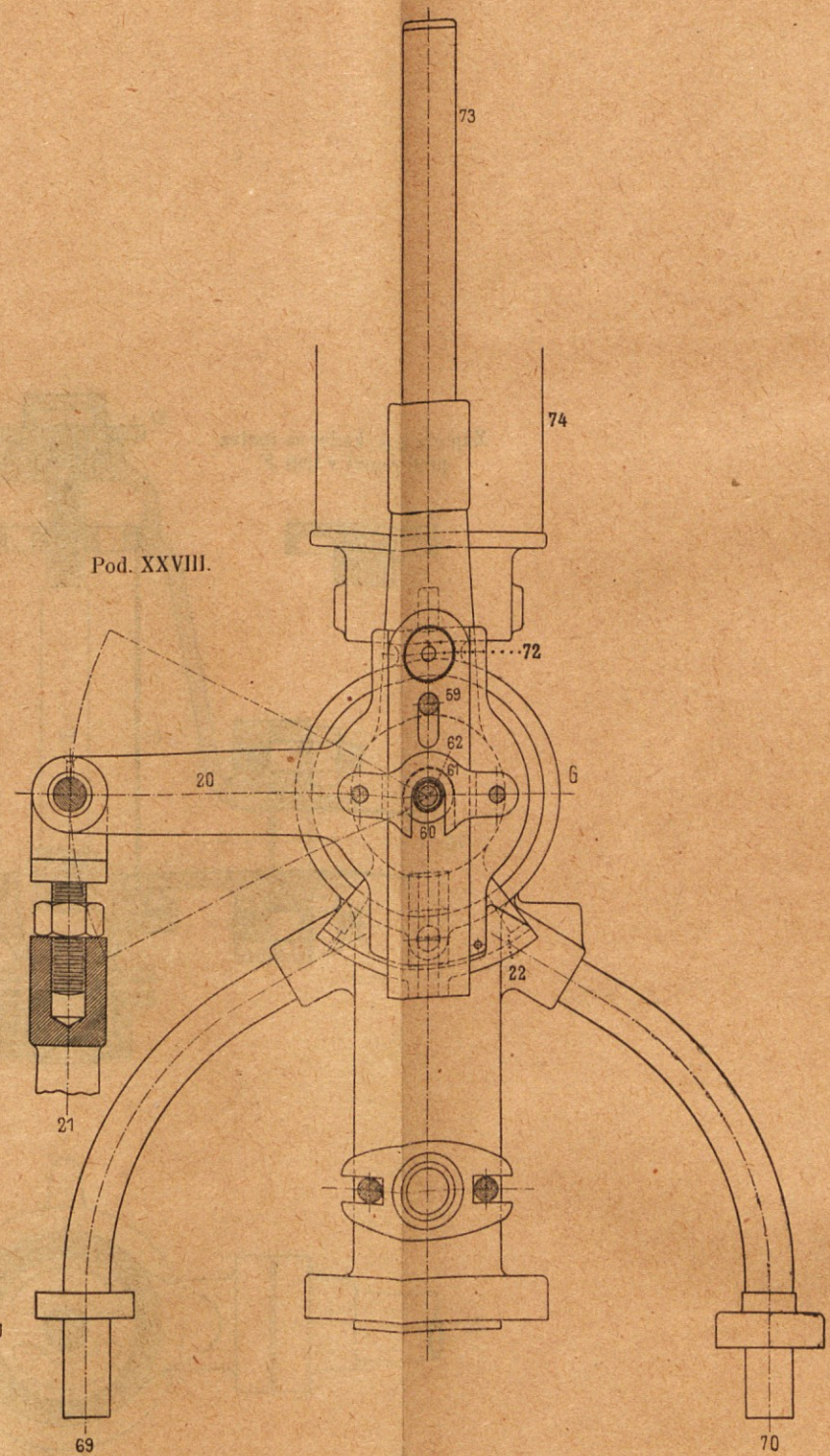
Pod. XXVI.

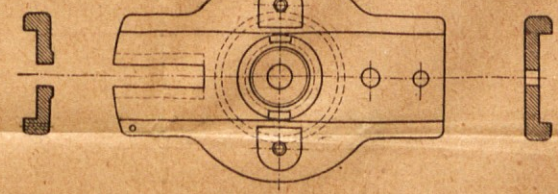
Pod. XXVII.

Pod. XXVIII.

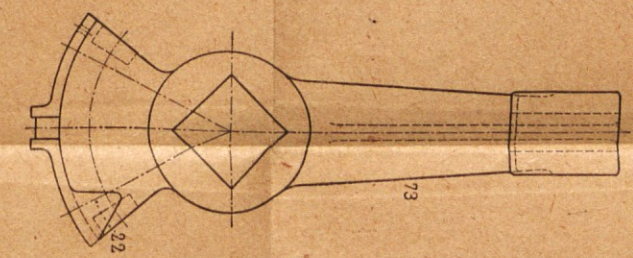
Pod. XXIX.

Pod. XXX.

Pod. XXXI.

Pod. XXXII.

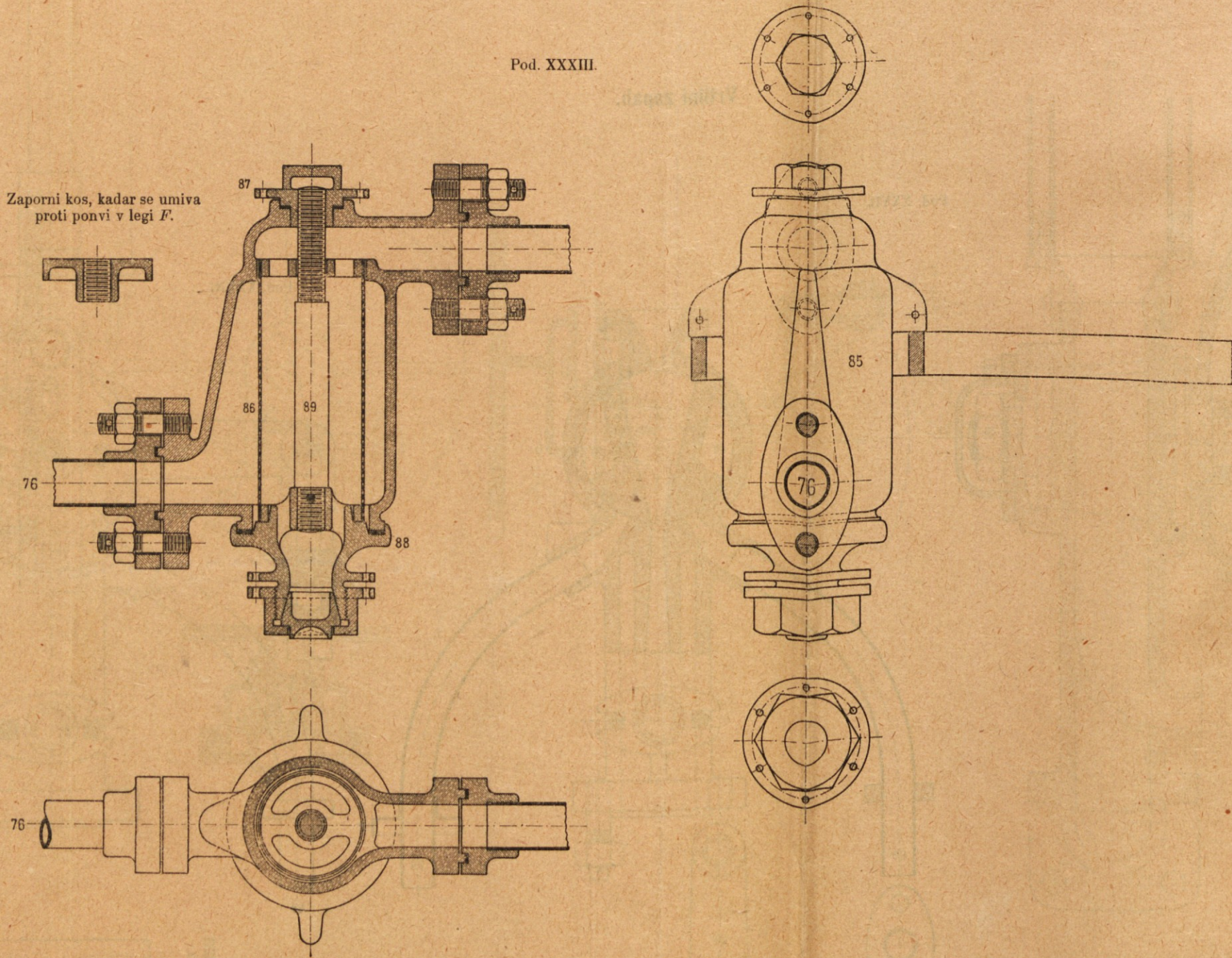
(Slovensch.)

Hmeljni cedilnik.

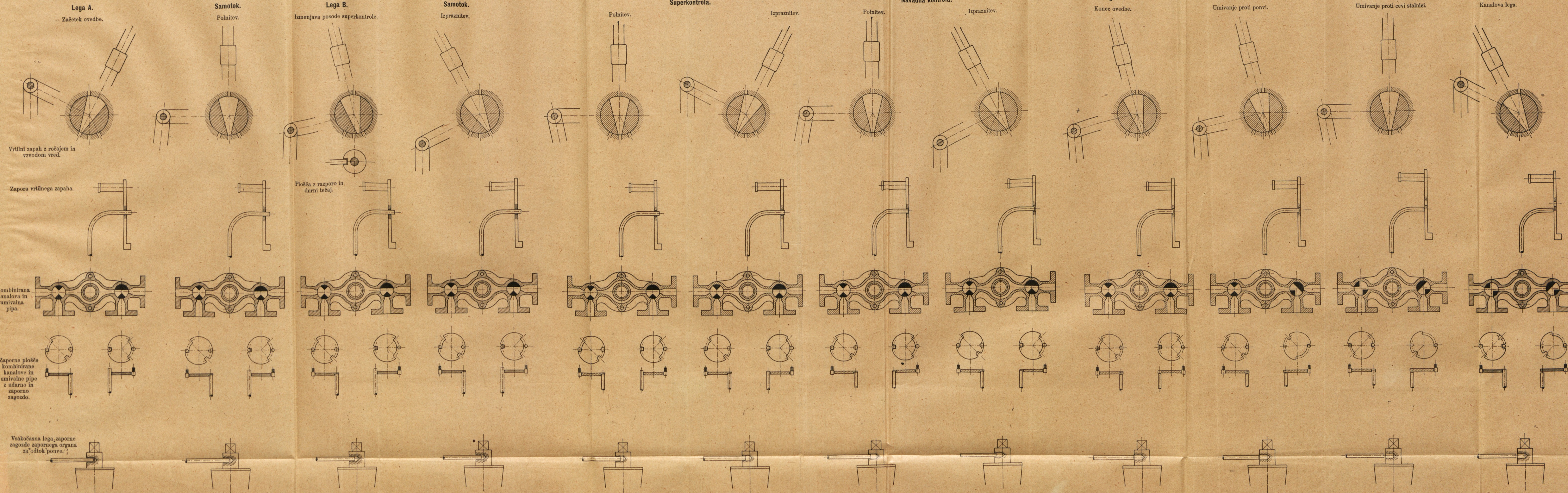
Pod. XXXIII.

Zaporni kos, kadar se umiva
proti ponvi v legi *F*.

Shematiški oris posameznih aparatovih sestavin v glavnih in vmesnih legah.

Lega A. Začetek ovedbe.

Samotok. Polnitev.

Lega B. Izmenjava posode superkontrola.

Samotok. Izpraznitev.

Polnitev.

Superkontrola.

Izpraznitev.

Polnitev.

Navadna kontrola.

Izpraznitev.

Lega D. Konec ovedbe.

Lega D. Umivanje proti ponvi.

Lega E. Umivanje proti cevi stalnici.

Lega F. Kanalova lega.

Vrtljni zapah z ročajem in vzvodom vred.

Zapora vrtlnege zapaha.

Plošča z razporo in durni tečaj.

Kombinirana kanalova in umivalna pipa.

Zaporne plošče kombinirane kanalove in umivalne pipe z udarno in zaporno zagozdo.

Vsakočasna lega, zaporne zagozde zapornega organa za odlok ponve.

